

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

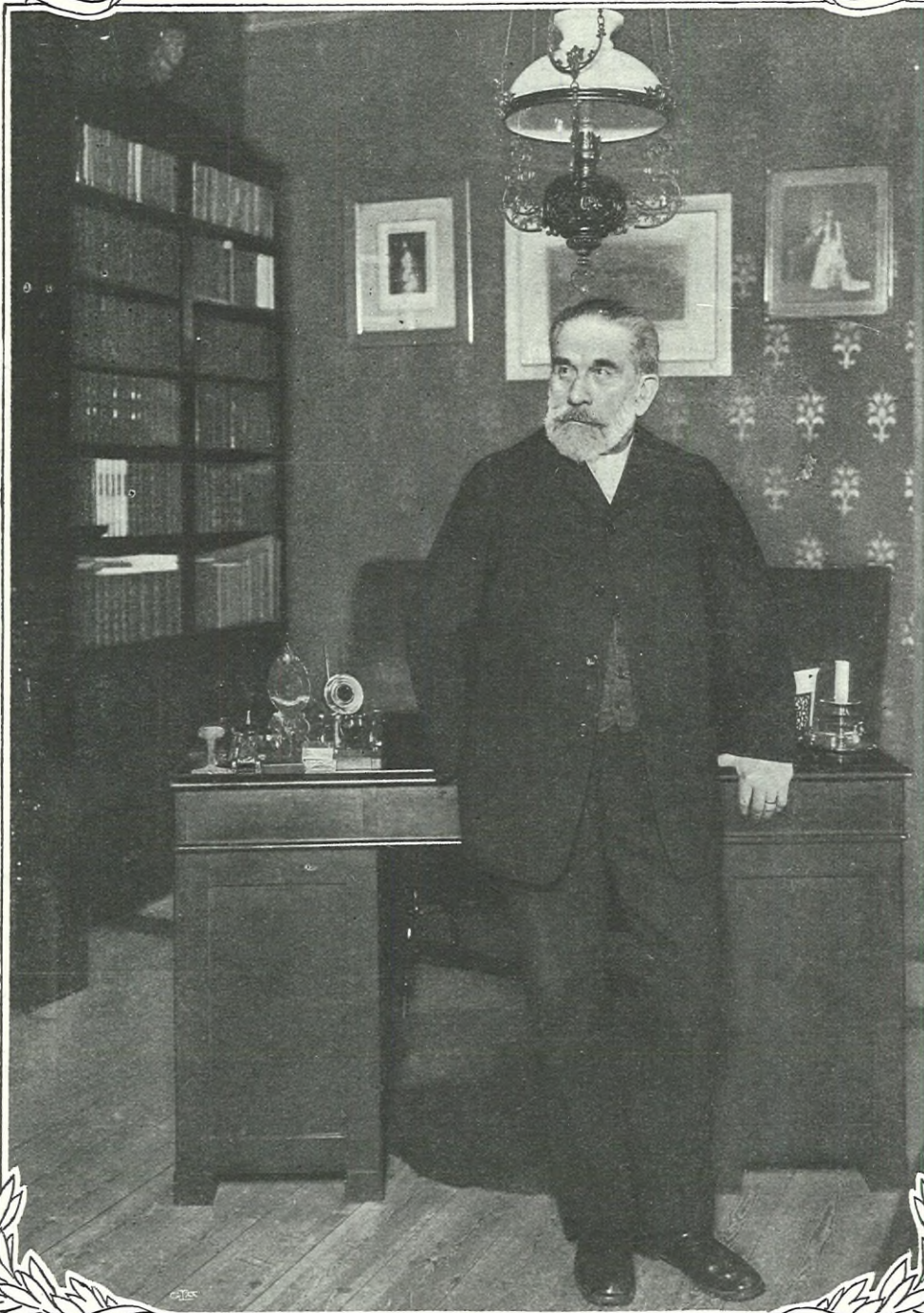
IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Till Frans Hedbergs 80-års dag Ett besök hos den popul-
läre författareveteranen

FRANS HEDBERG I SITT ARBETS-
RUM. TILL 80-ÅRS DAGEN NYTAGET
PORTRÄTT FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

HVILKET MÅTT af ursprunglig kraft och hvilket stål i viljan måste icke ha funnits hos det unga handelsbiträdet, som för mer än en vanlig mansålder tillbaka oförfärdadt slog in på författarens bana och sedan förmått hålla ut med ett arbete, som, hvad det än har för fördelar, just icke plägar anses särskildt ägnadt att stärka fysiken och befördra långt lif och obruten vigör in i ålderdomen. Och ändå har han ju icke arbetat måttligt! I vår teaterhistoria för det sista halfseket har hans arbetsintensitet satt djupa spår. Vi finna hans namn knutet till väl ett hundratal originalarbeten på dramatikens alla skilda plan från farsen till det historiska skådespelet, dessutom ha ju oändligt många utländska teaterstycken fått sin svenska språkliga klädnad af hans hand — och icke nog härmed har Frans Hedberg såsom novellist och romanförfattare en produktion bakom sig, som ensamt den är ett kraftprof.

Det var en sensation af sitt alldeles säregna slag att träda in i den hvithåriga författareveteranens arbetsrum, finna honom vid skrifbordet, alldeles som det skulle vara, att se honom resa sig lätt och obehindradt och komma en till mötes och att trycka den hand, som varit medium för så många tankar, hvilka kläddes i materiell gestalt på så många scener och så spridd glädje, gifvit impulser, öfvat inflytande i oberäkneligt vida kretsar. Man känner något af vördnad, som icke enbart är den vördnad ålderdomen i och för sig kan inge, men på samma gång blir man varm någonstans invärtes, får ett slags oemotståndlig och olämplig barnbarnskänsla, som man inte får låtsas om. Han ser så gränslöst rar ut, den gamle herrn; en försynt komplimang öfver hans sällsynta oberördhet af ålderns framfart besvarar han med en så oafterhärmligt chevaleresk liten bugning och ett så humoristiskt och roadt leende i det isgrå skägget, att man genast kapitulerar.

Vi slå oss ner, sedan fotograferingen är undanstökad, och herr Hedberg flyttar själf fram en korgstol åt mig, medan han själf sitter rak på en liten fönsterstol.

— Herr Hedberg arbetar inte för närvarande, säger jag med en blick på skrifbordet, som ser uppstädadt och prydligt ut, som en annans på söndagsförmiddagarna och inte ens då.

— Visst arbetar jag. Det är en fransk 5-aktare åt Ranft som jag håller på med. Men jag behöfver ju inte belamra bordet med mera papper för det — originalet, det svenska manuskriptet — det är allt samman.

— Kanske herr Hedberg har något själfständigt arbete i gång också?

— Nej, det har jag inte. Och det är slut med det nu. Det kan räcka till med det myckna som redan har skrivits.

Detta måste jag ju medge, men säger något om att åren icke böra hindra, när man har alla själsförmögenheter i behåll.

— Jo, säger herr Hedberg, *det* hindrar, att man inte kan ha några nya tankar. Till slut kan det icke undvikas, att man upprepar sig själf. Då är det bättre att sluta.

Det är icke trötthet eller oförmåga alltså, som tvungit honom att sluta. Det är en ren viljeakt, ett reflekteradt beslut.

Naturligtvis har jag hela tiden, medan vi talat, suttit och väntat på att få höra hemligheten att alltid kunna vara ung. Alla ungdomliga åldringar sitta inne med den och lära gärna ut den. Jag bedrog mig icke.

— Jag har aldrig haft några nerver, förstår ni, och när man är så lycklig, går det jämförelsevis lätt att lefva. Jag har därför alltid haft förmågan att skaka af mig alla motgångar och ledsamheter, som man ju annars har nog af under ett långt lif som mitt, och det är sätet att hålla sig uppe.

— Man skulle visst komma hit och lära lefnads-konst af herr Hedberg, säger jag imponerad. Är herr Hedberg aldrig dålig? Och har ingen skrifsjuka? — Den sista frågan med tanke på alla kilometer hans hand och penna vandrat tillsammans.

— Nej, aldrig spår. Jag kan arbeta hur mycket som helst utan att känna af det.

— Hvad ni är lycklig, säger jag med en suck, och han skrattar och har ingenting att invända.

Och lycklig bör i sanning den vara, som likt Frans Hedberg "gått sin väg fram som en man", som kan visa tillbaka på ett vackert arbete och se sina barn upptaga ens sträfvanden och intressen och nå fram till positioner på det område, där man själf har en sådan. I syskonkretsen Hedberg ha ju icke mindre än fyra eröfrat sig namn på konstens område: Tor och Karl Hedberg såsom författare, Valborg Hedberg som en talangfull översättarinna och Bengt såsom målare. Vi ha därför också ansett det vara af intresse att meddela en unik gruppfoto-grafi af syskonen, tagen vid föräldrarnas silfverbröllop för 25 år sedan. E. — ER.

GRUPPBILD AF FRANS HEDBERGS BARN, TAGEN FÖR 25 ÅR SEDAN. STÅENDE FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: TOR, BENGT OCH KARL. SIT-TANDE: NILS, ELIN OCH VALBORG.

RASFÖRÄDLING.

DET ÄR EN svaghet hos alla bilder och liknelser att de alltid halta mer eller mindre, men ibland träffar man på sådana, som så att säga halta på bägge benen på ett sätt, som för ouppmärksamma blickar döljer deras lyte och låter dem passera såsom oklanderliga. Särskildt torde detta vara fallet med poetiska bilder, som genom att insvepa sig i väljud och fantasirikedom undandraga sig det nyktra förnufts granskning och bli förrädare mot realiteten. Man har icke så sällan anledning till dessa reflexioner, icke blott inom dikten på prosa och vers, utan stundom ock på den nyktra debattens område, och det kan då t. o. m. hända att dylika haltande bilder, därför att de tillräckligt ofta upprepats i en för örat smekande form, få kraft såsom bindande bevis framför det sunda förnufts utsago på enkelt hvardagsspråk.

Till exempel: "Örnen", — "Hafsörnen", — "Kungsörnen". Blotta dessa namn väcka en rad af sensationer och föreställningar om något storslaget mäktigt, utomhvardagligt, något som öfvervinner och böjer oss, därför att vi själfva icke kunna kufva och böja det.

Gif oss en liknelse om örnen, gif oss hundra och vi acceptera dem och öfverföra villigt deras underförstådda sens moral direkt på lifvet, blott därför att det ligger ett betagande väljud i ordet, en värld af saga och mystik i begreppet. Allt detta tar vårt förnuft fångat och kväfver alla prosaiska reflexioner öfver orsak och verkan och all praktiskt biologisk kritik.

Då för ej länge sedan i Iduns spalter ett s. k. omaka äktenskap emellan en ideell man och en materialistisk kvinna åskådliggjordes i bilden af en örn och en gädda, hvilken senare drog örnen "från sin ljusa höjd ned i smutsen och dyn", så icke allenast förstodo vi, hvad författaren afsåg med denna bild, utan publiken böjde sig delvis för bildens bevisning utan att reagera mot det biologiskt orimliga i den. Mycket sundt förnuft, som talades i denna sak, rann spårlöst bort, men denna bild står utan tvifvel ojäfvad kvar i mångens minne.

Hvad är det då för ett sinne hos oss, som låter sig bestickas så af formen, af väljudet af fantasispelet utan att fordra underlag i verkligheten? Om någon bild haltar åt alla sidor och bevisar mindre än intet, så är det väl en dylik, som simulerar ett förhållande, som är otänkbart ut från de förutsättningar förf. gifver, och som ut ifrån sina verkliga förutsättningar har mindre än intet att göra med det fall som föreligger och skall bevisas.

Om en örn för att stilla sin egen hunger eller mätta sina ungar eller sin rufvande maka slår sin klo i en gädda, som är starkare än han och sålunda af henne blir dragen i djupet, hvad kan det ha för likhet med en man och en kvinna som, — emedan de älska hvarandra — såsom man och hustru lefva lifvet vid hvarandras sida. Om sålunda förutsättningarna äro felaktiga och likheten ingen, hur skall då

slutsatsen af den falska bilden kunna tillämpas på det konkreta fallet och tagas för god?

Bättre än att förhastadt draga falska slutledningar ur felaktiga förutsättningar vore att med eftertanke fullfölja jämförelserna på de punkter, där de erbjuda sig, och däraf hämta all den lärdom, som möjligen står att finna.

Ingen gädda har från sitt våta element någonsin kastat ägandesjuka blickar på örnen i skyn. Ty fiskarne i vattnet, liksom fåglarne i luften äro rasmedvetna varelser, som icke af perversa drifter låta sig förledas att kränka sitt väsens kraf på harmoni och artskillnad. Ingen af oss har blifvit serverad någon underbar fisk, hvars härkomst kunnat bestämmas till en fjärdedel gädda, en tredjedel gös och fem tolfedelar torsk och ännu mindre hälften gädda och hälften örn. Ingen kokerska förelägges uppgiften att afgöra, om vederbörande är öfvervägande fågel eller fisk, sill eller makrill. Samma aktning för sin art har också luftens bevingade väsen. Endast fångenskap och tvång kunna drifva dem till osunda korsningar.

Trots allt poetiskt snack om den store örnen och hans ensamma lif på klippspetsen öfvan molnen, så veta vi alla väl, att denne "store ensamme" ingalunda i verkligheten är ensam. Han väljer sig en maka af sin egen sort, som sträcker vingarna till flykt lika djärft som han och söker sitt bo lika högt som han. De kivas helt visst hvarken om läget eller inredningen, och när örnhonans skri skär genom rymden för att varna ungarna, så drömmer örnmaken inga sjukliga drömmar vare sig om dufvors smekande kutter och näktergalars ömma toner eller om gäddors skimrande lek i vattenbrynet. För honom är hans lif, sådant det är, en idyll så god som någon, därför att han lyder sitt väsens lag i stället för att trotsa och kränka den, såsom människan och hunden hafva för sed.

Art- och rasrenhet äro begrepp, som icke längre existera för människors barn. Endast när det gäller hundar och husdjur, förstå vi välsignelsen däraf och börja med all makt sträfva därtill.

För ett rasdjur är mycket lidande besparadt och mycket arbete undångjordt. Hur lätt är icke en rashund att uppfostra emot en s. k. byracka. Den förra vet på förhand hvad vi begära af honom, ty det ligger honom i blodet; på den senare är all vår möda förspild, hur klok och begåfvad hunden kan vara på sitt vis, men de många stridiga nedärfda drifter, som slitas om honom, göra honom vankeomodig och opålitlig. Se bara på en korsning i första led af en jakthund och en gårdvar. Han har bådadas drifter, men ingendera till fullkomning. Om hans yttre hållning dömer honom till gårdshundens yrke, sköter han sin uppgift som en stympare, biter får och jagar höns, får prygel och blir föraktad, en olycklig och disharmonisk varelse, som icke förstår sig själf.

Mjuk och elastisk gång

tillhöra de egenskaper som gjort

till "Damernas Favorit".

Försäljes i finare skoaffärer öfverallt — till populära priser — och tillverkas af

Ludvig Traugott, Stockholm.

Och vår tids disharmoniska människor med sin lifsleda, sitt kroniska tvifvel inför lifsgåtan och sin tillvaros mening, sin hatfullhet och sin oförmåga att finna hvila i sitt eget, äro de männe icke till stor del produkter af det hejdlösa korsningsraseri, som efterträdt förra tidens respekt för ras- och stånd- och skrå-blandningar såsom varande osunda och ledande till olyckor? Ha vi icke i vår nivellerings-ifver skjutit öfver målet? — Det är sant, att på en gammal stam eller vildstam gör en frisk eller förädlad ympkvist en storartad verkan, men ett konglomerat af arter, förenade till ett, förädlar icke arten.

Om två starka drifter kämpa om en människosjäl, så blir oftast endera segrare och gör en karaktär af mannen. Men foga ihop en människokaraktär af en tiondel köpman och en tiondel präst, en tiondel krigare och en tiondel artist, en tiondel själfmedveten bonde och en tiondel krypande herretjänare, en tiondel slaf och en tiondel själfhärskare, hvad blir så af detta konglomerat, en produkt, som oftast endast slumpen bestämmer: hedersman eller bedragare, ofta sitt ödes slaf, men sällan sitt ödes herre och ännu mera sällan en harmonisk och lycklig människa.

Kanske vore också denna sida af saken något att tänka på, då man i dessa dagar ändtligen börjat tala ett allvarsamt ord till dem, som sätta barn i världen utan att besinna det samhällsansvar de därmed påtaga sig.

Att födas till världen med en frisk och stark kropp utan förödande sjukdomsfrön gömda i blodet är otvifvelaktigt ett viktigt villkor för barnets lycka och samhällets välfärd, men att födas med en sund själ är icke mindre betydelsefullt både för individen och för samhället.

Borgerlig lagstiftning torde i ena eller andra fallet näppeligen vara vägen, men samhället skulle, genom att gifva sitt kraftiga stöd åt de rättsinniga, genom att skärpa pliktkraven i allmänhet och genom en organiserad upplysning kunna uträtta stora ting genom de enskilda.

Lyckligtvis finns det något, som vi kunna sätta i stället för de yttre skrankor, som tidsandan har rifvit emellan arter, klasser och raser. Det är vår medvetna viljas bestämelse om den riktning vi vilja ge åt vår skaparedrift. Ingen är för slö att göra sig ett ideal af dygder, som han vill odla, och egenskaper, som han vill befrämja, och i dessa dygders och egenskapers tecken skall han forma sitt lif och göra sina val, så af vänner, så af umgänge, så af verksamhet och så framför allt af lifsledsagare, make eller maka.

I dessa dygders tecken låter han sina barn aflas, födas och fostras och håller borta från dem de egenskaper han vill kväfva, men ger dem idealen i arf liksom i blodet att hållas i ära och föras vidare genom generationer. Så skall ännu en gång rasförädlingens konst blomstra bland människors barn.

Det ihåliga sladdret om den store manlige anden, som förgäfvets söker sin jämlike bland tidens kvinnor skola vi förvisa till ammsagorna, dit det hör, likasom sagan om örnen, som stor och ensam sitter på sin klippspets och afundsjukt lyss till dufvornas kutter i skogen eller fångslas af gäddans solglittrande lek i böljorna.

När människan liksom örnen lär att veta sin plats i skapelsekedjan och i stället för att låta sig viljesvagt föras fram på drifternas böljor, under sitt förnufts ledning tyder och lyder sitt väsens lag, då skall hon liksom örnen finna den maka, som är henne vuxen och värdig och äfven höja sin ras till större fullkomning och lifsduglighet.

ELSA TÖRNE.

MILDRED THORBURN:

DÖDA RÖSTER.

LYSSNA EN KVALMIG sensommarnatt,
förrn blomstren än äro svala,
medan allt löfvet sofver i bidan sänkt,
då skall ur skymmande dunkel röster tala,
röster som lifvets fullhet sin klang har skänkt.
Stämmor, hvars rika ljud våra dagar sakna,
fulla af gudars kraft, af trots, af glöd,
ropande genom seklernas natt — evigt vakna,
se, vi lefva ännu, besegrande tid och död!

Fjärran ur dunklet inunder forna tiders balkonger
höra vi hviskningar ljuda, heta och skälfvande,
medan jasminers kryddrika välluktsångor
stiga upp mot det stjärnströdda allomhvälfvande.
Månskensödsligt hvilat i natten Verona,
hördes ej en gitarr, en snyftning, en kyss —
röster, som än genom rymderna sucka och tråna,
mötas och blandas och bidande sekler lyss.

Sägen mig I, som längesen lämnat vår oro,
lämnat vår själfkänslas kval, dess fruktlösa,
gäckande strid,
säg mig om sällare, bättre de verkligen voro
lifsvarma barn af en yngre, en svalare tid?
Kunde de lefva stolt och vinet njuta,
drickande pärlors hvithet i purpur dränkt,
kunde de lika stolt sina ögon sluta,
sedan den mörka död sina vingor sänkt?

Fåfängt mot tätande dunkel jag sträcker mitt öra,
ut i den bidande stillheten andlös skådande,
men intet svar genom natten min själ kan höra,
ej någon hviskning de dödas närhet bebådande —
Flydden I bort, från den kalla, spejande blicken,
ifrig att pröfva ert väsens enhet och halt?
I som intet röjen — i sångs och i sägens
färgrika evighetsbonad svepande allt!

Skola en gång väl så våra stämmor ljuda,
starka i fröjd och i sorg, icke oklart famlande,
ej mot ödesudden fåfängt spjånande
utan sitt ödes klangfärg modigt värnande?
Mejslande ut i stolt harmoni, att hos andra
släkten bevara släktets enhetlighetsprägel,
sänger att sjunga på vägen, medan de vandra —
droppar af vin att gjuta i seklernas lägel.

En sångare och en sång.

NEDANSTÅENDE stämningsfyllda skildring ur ett rikt svenskt sångarlif är på samma gång en intressant tidsbild, som vunnit ökad värde däraf att dess förf. personligen stått den skildrade nära.

SEDAN MAN FARIT tre kvarts mil bortom Köping genom en tämligen ful och marig trakt, kom man nästan som genom ett trollslag midt in i en af naturens förtjusande idyller. Själftva genomgången var just icke lofvande, ty den bestod af en öfverbyggd inkörsportgång med en egendomlig stalllukt, som vi barn alltid med rörelse och utropet: "Här luktar det som i morfars port!" i senare år vid landtliga utflykter erinrade oss. Stallet låg nämligen vägg om vägg med portgången, och när man passerade den, hördes ofta en och annan otålig gnäggning och de tre hästarnas stampningar mot spiltornas golf. Men då man väl ramlat igenom den stenlagda gången och kommit in på den stora, på tre sidor kringbyggda gården med sin trädgård på den fjärde, en trädgård med bakgrund af ett skogbeklädt berg, då kände man denna de landtliga prästgårdarnas obeskrifliga trefnad och behag.

Och parken bakom boningshuset! Genom dess gröna gräsmattor slingrade sig en glad och porlande å, omslutande med sina buktiga armar sju små björk- och albevuxna holmar.

Där funnos bänkar och sittplatser, små broar och spångar, förträffliga gömställen för lek och ras, ja, där fanns allt hvad en barnfantasi kan upptänka och önska.

I den prästgården uppväxte omkring 1820-talet en stor barnskara. De voro sju till antalet, fyra gossar och tre flickor, alla vackra i så ovanlig grad, att en af de senare kallades: "Odensvi-stjärnan". De sju holmarna uppkallades efter barnens namn, hvar och en af dem skulle ha sin holme.

Modern var särdeles poetiskt begåfvad, och kvicka och lätta tillfällighetsvers flödade ur hennes penna enligt den tidens sed. Men framför allt odlades musiken i hemmet, då de flesta af barnen voro musikaliska och hade härliga röster. En af sönerna hade äfven stora anlag för målning.

Sin första undervisning i innanläsning fingo barnen af en så kallad "lärmor", en gumma, som bodde i byn uppe vid kyrkan. Hon satt vanligen och kardade ull, medan hon meddelade af sin visdom: s-o-m säger: s-ö-m o. s. v. Men hennes blickar kunde var ganska skarpa, då hon höjde dem öfver glasögonen med ett: "Läser ni på, Rekart!" Men Rikard hade svårt att hålla sina tankar fästade vid boken. Han älskade att ensam ströfva kring i skog och mark, att samlas och gömma allt underligt han fick fatt i, att gå in i stugorna och spörja de gamla om hvad som händt förr i tiden. Och allt hvad han hörde, skref han upp.

Allt som tiden gick, skickades gossarne till Västerås i skola. När "stjärnan" var sexton år, dog modern, och hemmet, som sedan sköttes af en åldrig dam, förlorade för en tid den poetiskt glada stämningen, till dess flickorna vuxit upp och kunde göra sig gällande.

Då, hvilka jular och hvilka somrar, när de fyra bröderna samlades kring hemmets härd. Helt nära prostgården låg Valsta herresäte, där det också fanns mycken ungdom. Hvilka gröt-promenader, hvilka landtliga fester! På den tiden florerade den glada bordsvisan, improviserad. Och när bröderna kommo till universitetet, hvilka musikskatter de förde med sig hem! Kvartetter, sopransoli med brumköror, allt försöktes och allt hänryckte dessa unga,

Sveriges på en gång elegantaste och mest användbara modejournal för hemmen.

Iduns Modellkatalog

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

Oumbärlig för alla sömmerskor och alla hem.

Nu är tid att prenumerera.

varma sinnen, där dock hos de flesta genom all den sprittande glädtheten märktes en under ton af djupt vemod.

Ja, musiken idkades under många former på klaver, gitarr och fiol, men en form fanns icke. Sentimentala romanser om Alonzo den tappre och skön Imogene, om Rudolf i tornets djup sjöngos i många verser, en och annan aria eller duett ur någon opera, men folkvisan den kände man knappast till, och den ansågs icke comme il faut att presentera i sällskaps-lifvet.

Men hvad gjorde Rikard, då han stundom flera dagar var borta ifrån hemmet. Han, drömmaren och enstöringen, gick då inne i skogarna, ofta långt öfver gränsen till Dalabygden, gräfdde i ättekumlen, fann en och annan skatt, sökte upp fäbodjantorna och lockade ur dem låtar och visor. Det var en ringa början, men det var dock början till att draga fram folkets röst bland konstnärernas. Det var hans heder att han förstod den djupa poesi, som andades i folkets sånger. Han var icke ensam om det; Nordblom och andra arbetade ock, men för honom var det en lifskärlek, det var hans väsens innersta kraft, och dock måste han enligt faderns vilja vid universitetet studera juridik.

Det berättades om honom en historia, då han, nykommen till Uppsala, första gången gick upp på studentsången. Anföraren höll just på att inöfva en kvartett med ett soloparti för bas, som låg ganska lågt, och rådvill utropade han: "Nå, hvem är det nu då, som sjunger basen?" hvarvid en student, muntert och ansträngande sig att tala så lågt han förmådde, svarade: "Det är jag som sjunger basen." Rikard, den okände nykomne, steg då fram och sade med en hel oktav lägre röst: "Nej, det är jag, som sjunger basen."

Med det svaret eröfrade han i en blyxt hela sångarskaran med anförare och allt.

Jag önskade jag kunde beskrifva honom, så som jag såg honom en afton i min första ungdom, då han sittande i en trädgård och ackompanjerande sig på gitarr sjöng:

Den gamla tiden är mig kär,
den gamla karolinska tiden,
ty glad den var som samvetsfriden,
och modig såsom segern är.

Jag önskar att jag kunde, men jag kan icke — ty hvarken hans utseende eller hans sång kunna beskrifvas. Man träffar ibland på saker, som stå öfver språkets uttrycks-medel. Och hvad skulle det hjälpa, om jag sade, att han hade de skönaste djupblå ögon, de renaste drag, med den höga pannan, den raka näsan och det mörka håret och dessutom en vacker hög gestalt. Ty det märkvärdiga i detta utseende var icke dragens skönhet, det var de leenden, som stundom upplyste dessa drag lika solstrålar öfver ett skuggigt landskap. I detta leende låg något frånvarande, som om han stod långt borta från alltsammans, och dock var det fullt af godhet och af medlidandets vemod.

Hans sång. Ja, det var en bas med orgel-toner, men på samma gång mjuk och mild och på ett särskildt sätt genomandad af hans själ. Den hade i sin timbre en djup tragik, ett lidande utan namn och utan klagan, men som grep så, att man tyckte hjärtat ville brista. Men det berodde kanske ock till någon del på hans senare öde.

Ja, han läste sin juridik och tog sin hof-rättsexamen, och när han kom till Stockholm och gick i verken, blef han snart känd inom musikaliska kretsar och äfven på grund af sina trägna forskningar inom de vetenskapligt arkeologiska.

RICHARD DYBECK EFTER ENDA KÄNDA PORTRÄTT, BLYERTSTECKNING AF WETTERBERGH.

Så skulle då den unge notarien ut på ting. Efter ett år eller ett par följde han härads-höfdingen på en resa till Fittja gästgifvaregård, där tinget hölls. Det varade i ett par dagar och ute var bistert kallt. Vid hemkomsten på tredje dagens kväll befanns det, att städerskan underlåtit att elda hans rum. För att godtgöra skadan brassade hon nu på desto mer. I rummet syntes fortfarande andedräkten, men kakelugnen var glöddhet. Rummet var litet, och sängen stod med hufvudgården emot densamma. Den unge juristen gick till hvila och somnade. Men när han vaknade på morgonen, var hela högra sidan förlamad; han hade fått en hjärnblödning.

Så bröts ett ungt lif. Slut med att skriva protokoller, slut med framgången på ämbetsmannabanan. Han lärde sig visserligen småningom att skriva med vänster hand bokstäfver fyrkantiga som runskrift, men han återfick aldrig högra armens brukbarhet, och han släpade fortfarande högra benet. Det var icke ett litet slag. Ekonomiska bekymmer dröjde ej att infinna sig. När han väl kom upp från den långa sjukdomen, som tagit med sig både hans krafter och tillgångar, beslöt Nordblom i spetsen för hans musikaliska vänner att söka öfvertala honom att ge en konsert för folkmusik. Han tvekade länge, skygg och nedstämd som han var, men då Nordblom åtog sig alla anordningarna, gaf han slutligen med sig.

I det dåvarande så kallade Kirsteinska husets stora konsertsal skulle den äga rum. Biljetterna blefvo på förhand slutsålda, fallet var ju upprörande. Man hvskade om en nyupptecknad folkvisa, hvars melodi konsertgifvaren något omdanat, och till hvilken han skrivit text. En stor del af Stockholms musikaliska värld var närvarande.

Däruppe på estradens ena hörn invid vägen stod en länstol, och där satt en man insvept i en vargskinnspäls. Det var han. Han hade icke kunnat hållas därifrån. Hans egen älskade musik skulle ju framföras inför eliten af hufvudstadens musikkännare. De medverkande voro amatörer af högsta rang.

Sång efter sång framfördes under mycket bifall och till slut skulle då det nya komma. Jag minnes icke nu namnet på den sångare, som sjöng solot, men det var hörbart tyst, när han började:

Du gamla, du fria, du fjällhöga nord,
Du tysta, du glädjjerika sköna.

Och när refrängen skulle komma efter andra versen hände något.

Mannen i länstolen reste sig, kastade af vargskinnspälsen och stod där hög och rak i

sin svarta frack och sin bleka skönhet. Och när hans härliga bas fyllde rummet och genombröt hela kören i ett hänfördt:

Ja, jag vill lefva, jag vill dö i Norden —

då smattrade applåderna så, att huset kunnat sprängas och icke många ögon voro torra. Det var första gången "Du gamla, du fria" sjöngs offentligt.

Det är emedan den sången nu vunnit bur-skap som Sveriges nationalsång, nått en af honom själf alldeles oanad framtid, som jag ansett att jag borde, innan jag dör, göra dess författare Rikard Dybeck något känd af den generation, som nu sjunger hans sång vid hvarje fosterländsk fest. Jag, kanske den enda nu lefvande, som verkligen kände honom, skulle unnat honom att se packade folksamlingar resa sig upp och stående deltaga i sången "Du gamla, du fria."

Rikard Dybeck var med sitt underliga lynne och sin med tiden tilltagande människoskygghet alltigenom en fosterlandsdyrkare, en svenska folkets man. Och en af orsakerna att hans sånger, t. ex. "Mandom, mod och morske män" bland andra, verkat så äkta och så stor-slaget, klassiskt, emedan de äro både åldriga och moderna, var kanske att de sprungit fram utan alla anspråk på erkännande, ett omedelbart uttryck för hans lifskärlek. Han trodde på sitt land och sitt folk, han älskade det manliga och starka, och han förstod det milda och veka, båda drag i det svenska folkets karaktär sådan den tedde sig i gångna tider.

Jag måste tillägga, att hans sorgliga lott betydligt mildrades därigenom, att han genom riksantikvarien Emil Hildebrands bemedling fick ett årligt anslag af Vitterhets- och antikvitetsakademien, så att hans framtid blef någorlunda betryggad och han under de senare åren af sitt lif kunde ägna sig åt de forskning-ningar, hvaråt hans håg alltid legat. Han utgaf under många år tidskriften Runa.

AMANDA KERFSTEDT.

Veckans konst.

MEÐAN ALLMÄNHETEN om kvällarna går och känner sig hemma i Dramatiska teaterns marmorfoajé och förvänar sig öfver Carl Larssons plafond "Ett drams skapelse" därstädes, har C. L. i all tyshet åstadkommit en liten utställning i konstnärshuset af sina senaste saker.

Bland annat har han porträtt af Oscar Levertin, Robert Haglund, intendenten Looström och Emil Sjögren, det sistnämnda, liksom Levertin-bilden, karaktäristiskt och slående likt.

Som utställningens clou exponerar konstnären en stor familjetafla från Dalarne "Nu är det jul igen", hustru och barn, far och mor och släkt och vänner i glad stämning kring julbordet.

Det är ännu dagsljus utanför stugan, hvilket strömmar in och bryter sig mot de tända ljusen och de brokiga dräkterna. Färgskimret är öfvervåldigande, men det är på samma gång friskt och roligt liksom hela samkvämet.

Här har Carl Larssons goda lynne och brio i teckningen trollat fram en ny hembild af det slag, som ingen annan än han kan åstadkomma.

Med Nationalmuseums samlingar har nu införlifvats greffe G. von Rosens mycket omtalade tafla "Sfinxen", på hvilken konstnären arbetat i tjugufem år. Vi medela en afbildning af taflans hufvudparti, som naturligtvis tar åskådarens egentliga intresse. Allt det öfriga, ehuru förträffligt måladt, utgöres af det vilda bergpassets stenar och fyller fyra femtedelar af duken. Till vänster går en halv väg upp till klipprönet, nedanför klippan går på kanten af ett bråddjup en väg med en kastad mantel, en blodfläck och ett radband.

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
— Stockholm. —**

Madonnabilden.

Berättelse af Ernst Lundquist.

(Forts.)

DET BEFANNS, att hans skador ej voro af någon farlig beskaffenhet. Ett hjul hade gått öfver hans vänstra hand, och hästen hade förmodligen sparkat honom i hufvudet, men då Vittorias gamla piga hade tvättat såret, sågo de, att det ej var djupt. Förband anlades, och gossen — en knubbig sjuåring, smutsig och trasig — grät visserligen litet, men visade sig på det hela taget duktig och tålig och somnade snart i sin lilla provisoriska bädd på soffan i Vittorias rum.

Det första Vittoria gjorde följande morgon var att låta Teresa kamma den lille gatpojken grundligt och tvätta honom ren. Sedan lät hon henne gå ner och köpa en skjorta åt honom, hvarefter alla de trasor, han fört med sig, blefvo uppbrända i köket. Han låg stilla och tyst och lät dem hållas; allt detta hade nyhetens behag för honom, och hans spelande ögon irrade nyfiket omkring i rummet. Han var riktigt vacker, sedan han blifvit ren; det blonda håret utgjorde en så egendomlig kontrast mot de mörka ögonen, och de bruna kinderna hade de täckaste gropar. Vittoria stod bredvid bädden och såg på honom.

“Hvad heter du?” frågade hon.

“Vincenzo.”

Hon ryckte till, och nu först vaknade hennes intresse för den där främmande varelsen, som hon förut endast ansett för ett ovälkommet och besvärligt påhäng.

“Och dina föräldrar?”

Nej, han hade inga föräldrar, hade aldrig haft några. Det fanns en gammal skojare där borta i S. Lorenzokvarteret, en cigarrsnopp-samlare, som han kallade zio Daniele, men han var inte alls släkt till honom, det var bara en sådan där, som skickar ut barn att tigga. Han mindes ingenting af sin första barndom; bara att han alltid hade sofvit under bar himmel och aldrig varit mer än halfmätt. Hans mor? Det hade väl varit någon *donnaccia* där borta i vikarna, kanske hade han sett henne, kanske inte . . .

Men hvem hade gifvit honom namnet Vincenzo?

Det visste han inte. Zio Daniele hade kallat honom så. Förut hade han hetat Mario. Och han visste inte om han hette så heller, eller om han någonsin blifvit döpt.

Nu kom fältskären för att lägga om förbandet; han förklarade, att det hela var en bagatell; gossen hade ju inte ens haft någon feber, och han behöfde alls inte ligga.

Men ligga måste han nu i alla fall, han hade ju inga kläder. Vittoria skickade bud på en skraddare, som kom och tog mått på honom till en blå sjömanskostym, och den blef färdig redan följande dag, och Vincenzo såg ofantligt road ut, då han stod där framför spegeln och såg sig själf som en ny människa. Han skrattade, som om allt detta varit en ny och rolig lek.

Vittoria hade väntat, att någon skulle komma från S. Lorenzokvarteret och höra efter honom. Men ingen kom, och det kändes som en riktig lättnad. Hvarje gång det gick i trappan, lyssnade hon oroligt, men det ringde aldrig på hennes dörr. Ej heller hade det stått något i tidningarna om olyckshändelsen. Till Vincenzo sade hon, att det var bäst han inte gick hem, förrän hans sår i hufvudet var läkt, och det tyckte han också. Så god mat och så mycket mat som hos den där signoran hade han aldrig trott att det fanns i världen. Och

det var så många underliga saker att se på i rummen, och än hade inte tiden börjat bli lång. De där båda gummorna hade så mycket lustigt att lära honom — bara det att äta med knif, gaffel och sked! Då man var hungrig, var det ju svårt . . . men då magen började lugna sig litet, var det riktigt lifvadt att försöka härma efter deras konstiga och invecklade sätt att äta. Det svåraste af allt var att lägga bort de där svordomarna, som skulle vara så fula och simpla. Han visste ju inte alls, hvad det var för ord, som kallades svordom, men så småningom skulle han nog lägga det på minnet och akta sig för att använda dem — inte för att de voro fula, utan därför att hela detta aktgifvande på sig själf var något nytt och spännande; det var roligt att se, om han kunde lära sig det.

Gamla Teresa var minst lika intresserad af dessa lektioner som Vittoria själf, och då det efter ett par dagar blef fråga om, att gossen skulle få gå ner på gatan och motionera sig litet, tiggde och bad hon att få bli den, som följde med honom — ty att släppa ner honom ensam kunde ej komma i fråga, då skulle de kanske aldrig se honom mera, ty hvem vet, om han inte för längesedan ledsnat på det instängda lifvet tillsammans med två fruntimmer, han som var vid Lorenzokvarterets obundna frihet? Men han följde villigt med Teresa upp igen och tycktes alls icke ha ledsnat; han hade ju också ännu så otaliga saker att fråga om.

Då det kom i dagen, att han hvarken kunde läsa eller skriva, blef Vittoria alldeles öfverlycklig. Nu hade hon då något att sysselsätta honom med. Hon grep sig genast an med att lära honom bokstäfverna, och det gick i en handvändning. Gossen var så road och ifrig, att Vittoria tröttnade långt förr än han. Teresa stod på afstånd och hörde på med en sur och afundsjuk min i sitt gamla ansikte; där kunde hon ej vara med, ty hon kunde själf ej läsa. Och det var retsamt att se skadeglädjen i signorinans blickar, då hon ibland såg upp från boken; Teresa gick ut i sitt kök och slog igen dörren efter sig med en skräll.

Det var rent förvånande hvad Vincenzo var läraaktig och intresserad! Då Vittoria ej längre orkade läsa med honom, satt han långa stunder tyst för sig själf med boken framför sig och genomgick i minnet hvad han lärt sig. Nu kunde Vittoria också våga lämna honom ensam med Teresa ett par timmar en kvällstund och företa den där oundgängliga expeditionen till Lorenzokvarteret, som hon länge tänkt på med oro.

En kväll i skymningen tog hon en droska och lät köra sig till den plats, där Vincenzo blifvit öfverkörd. Hon hade med flit valt precis samma tid på dagen som detta hände. Hon satt där i sin vagn tätt beslöjad och väntade. Det var ju möjligt, att samme polis-konstapel ännu hade sitt pass här. Och mycket riktigt, efter en stund såg hon honom komma långsamt skridande. Hon steg ur och gick honom till mötes. Han kände igen henne och förklarade på hennes fråga, att ingen i Lorenzokvarteret frågat efter den där pojken. Zio Daniele? Nej, han visste af ingenting än, han hade “suttit inne” den andra november och var ännu ej fri, han brydde sig för resten nog inte om den där pojken, han hade så många. Signoran skulle kanske inte få så lätt att bli af med gossen, det där ynglet hakar sig fast som kardborrar. Vittoria frågade, om konstapeln hade hennes visitkort kvar? Efter något letande i sin plånbok fann han det verkligen och lofvade att gömma det väl, i fall zio Daniele eller någon annan skulle vilja ta

hand om pojken. Men Vittoria frågade, om han ville lämna henne tillbaka kortet? Hon darrade på rösten, och han såg på henne litet förvånad, räckte henne sedan kortet med en axelryckning. Hon ryckte det till sig, gaf honom alldeles för frikostiga drickspengar, och i nästa ögonblick var droskan försvunnen med henne.

Hon hade häftig hjärtklappning och vände sig oupphörligt om, för att se efter, om hon var förföljd. Det kändes, som om hon hade stulit något.

Då hon kom hem andfädd, men ändå lycklig, ertappade hon Teresa i en tète-à-tète med Vincenzo, som höll på att lära henne alfabetet och gaf henne en skarp uppsträckning för hennes oförmåga att skilja mellan b och d.

Vittoria steg fram till den lilla gruppen vid lampan, betraktade länge Vincenzo, som var röd af ifver, och slog plötsligt armarna om honom, tryckte honom hårdt intill sig och kysste honom på tinningen. Men han drog sig häftigt undan och sköt henne nästan omildt ifrån sig. Smekningar var han ej van vid, och sådant tyckte han synbarligen inte om. Men Vittoria stod där skamflatt med hängande armar och tårar i ögonen, och Teresa blef genast utskickad i köket till lön för sitt försmädliga tysta skratt.

Då Vittoria den kvällen kom in i sin fars rum, hade hon ej varit där inne med sin fot på flere dagar. Dammet låg tjockt öfverallt.

Då några månader gått, kunde Vittoria äntligen känna sig lugn för att få behålla Vincenzo. För att vara riktigt säker, gick hon till en jurist och tog reda på, hur hon skulle gå till väga för att lagligen adoptera gossen som sin son. Det gick ej så lätt, då han inte hade något slags legitimationspapper och man ej ens visste hans namn eller om han var inregistrerad någonstades, men med pengar och goda ord kommer man långt, och Vittoria kände sig göra skäl för segergudinnans namn den dag, då hon kom hem med alla papper klara och kunde säga Vincenzo, att han hädanefter var hennes son och laglige arftagare och hade rätt att bära namnet Serra. Tänk, nu fanns det åter en Vincenzo Serra!

Detta var hennes stora dag, och för den fick hon väl offra bronsstatyn på Riverolos torg, om också med smärta. Men det var omöjligt: två stora lifsuppgifter hade hon icke råd med, och de döde måste ju vika för de lefvande. Vincenzos uppfostran var nu hennes mål i lifvet — att dana en ny Vincenzo Serra, en lika ädel och nitisk Italiens tjänare som den förste varit. Och det var detta hennes far menat, då han på de dödas dag skickat gossen i hennes väg. Ty det hade blifvit en fix idé hos Vittoria, att hon fått Vincenzo af sin far; hon hade ju så att säga funnit honom på hans graf. Eftersom naturen förvägrat henne lyckan att älskas af en make och bli mor till ett eget barn, hade hennes far nu gifvit henne Vincenzo i ersättning. Det var en fantastisk föreställning, som bemäktigat sig henne, och som alls icke var en följd af eller ens harmonierade med de läror och åskådningar hon ärft af sin far, men hon var kvinna och kunde väl ha rätt att vara litet inkonsekvent i detta enda fall.

Af den yrande fart, hvarmed Vincenzo lärt sig läsa, drog Vittoria den slutsatsen, att han var ett geni. Det var han alls icke, men han hade en ständigt klarvaken hjärna och en nyfikenhet på lifvet och dess företeelser, som var omöjlig att släcka. Han såg sig oafslätligt omkring med stora, glada, förvånade ögon, han

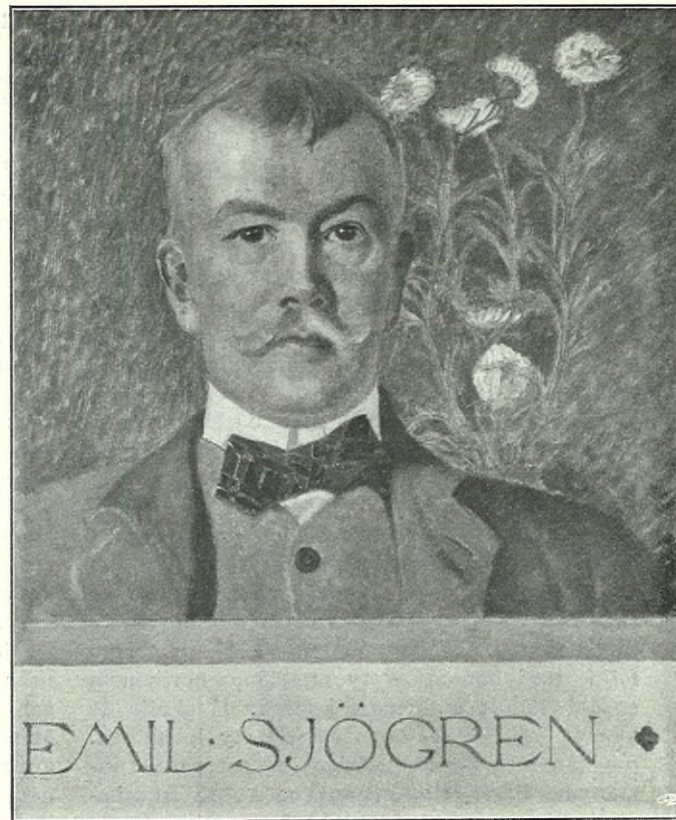
LUZERN

© Förnäm vistelseort under sommaren. ©
G:D HOTEL NATIONAL

Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: “National”.

kunde liksom inte se nog, och allt hvad han såg och hörde fäste sig outplånligt i hans minne. Vittoria lät honom först gå i folkskolan, men då hon såg, att undervisningen där var alldeles för senfärdig för en sådan sprakfåle, läste hon själf med honom, så att han kunde aflägga sin afslutningsexamen långt i förtid, och så skrefs han in vid en teknisk skola, ty till det praktiska stod hans håg, och alla de humanistiska ämnen, som undervisades i i gymnasier och lycéerna, kunde han lära sig på egen hand, påstod han, med Vittorias tillhjälp eller kanske med en och annan lektion af privatlärare. Ty han ville lära sig *allt*. Det plågade honom och gjorde honom nervös, då han råkade kasta blicken in på ett område, som han ej kände till, och han gaf sig ej, förr än han åtminstone lärt sig hitta hufvudvägarna där.

Det lilla hemmet hade strax i början måst undergå åtskilliga förändringar för hans skull. Med tanke på hvad hans uppfostran skulle komma att kosta, hade Vittoria måst inrätta allt på en långt sparsammare fot. Först och främst afskedade hon Teresa. Rivaliteten om Vincenzo hade strax från början förgiftat förhållandet mellan matmor och tjänarinna, och Teresa drog sig hem till sin

EMIL SJÖGREN. PORTRÄTT I OLJA AF CARL LARSSON.

arbetet gick både lätt och fort. Och märkvärdigt nog kände hon sig mycket friskare nu, då hon var så mycket i rörelse, än den tiden, då hon suttit hopkrupen i faderns korgstol och bara läst, och hennes folkskygghet hade gått bort, sedan hon nu måste öfvervinna sig, visa sig ute alla tider på dagen, gå i bodar, tala med folk och ej låtsas se de medlidsamma eller skrattlystna blickar, som då och då följde den lilla puckelryggiga dvärginnan. Man vande sig också snart i kvarteret att se henne, och hon väckte ej längre någon uppmärksamhet, där hon stultade fram.

De stunder hon fick rå om Vincenzo voro ej många, ty då han kunde ta sig ledigt, behöfde han ju vara ute och friska upp sig tillsammans med kamrater. En timme hvarje eftermiddag idkade han alltid bollspel i villa Borghese; för öfrigt var han afgjord friluftsmänniska, och det var alltid utomhus han förberedde sig till sina lektioner; ständigt såg man honom med sina skolböcker i någon af de offentliga parkerna eller utanför stadsportarna, där han sökte upp en skuggig och fredlig plats utmed den aurelianska muren för att få läsa i ro och ändå ha den höga himlen öfver sig och fria gröna vidder framför sig. Vittoria följde

"NU ÄR DET JUL IGEN". MÅLNING I OLJA AF CARL LARSSON.

bergsby, visserligen med bitterhet i sinnet, men på det hela taget nöjd med denna upplösning. Hon hade för öfrigt tillräckligt med besparingar för att ej behöfva tjäna.

Vidare hade Vittoria låtit Vincenzo flytta in i faderns rum, själf behöll hon sitt och hyrde ut de bägge andra. Hon måste nu sköta det lilla hushållet på eget ansvar, hon som aldrig förr lagt hand vid något praktiskt, utan endast drömt bort sitt lif. Det gick illa i början, men hon hade en seg vilja, och till sist öfvervann hon svårigheterna, och

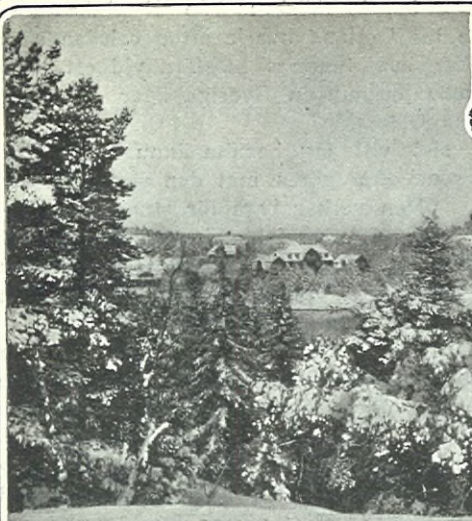
HUFVUDPARTIET I GEORG VON ROSENS OLJEFÄRGSTAFLA "SFINKEN", NU INKÖPT FÖR NATIONALMUSEUM. A. BLOMBERG FOTO.

med honom, då hon hade tid, och visserligen var det honom emot, men han fann sig däri, utan att med en min förråda, att hennes sällskap var ovälkommet.

Han visade henne alltid den vördnadsfullaste hänsyn. Då hon kom nära in på honom, bekämpade han tappert det fysiska obehag han kände och lät henne stryka sig öfver håret utan att visa, hur det plågade honom.

(Forts.)

EN LITEN SPRÅKSTUND OM
NYNÄS HAFSBAD

NYNÄS HAFSBAD

UTSIKT ÖFVER HAFVET

FRU ANDREA BUTENSCHÖN, den bekanta författarinnan, som särskildt gjort sig känd för sina sanskrit-tolkningar och skildringar från

hindiernas land, har under en rekreativstvistelse vid vår nyaste moderna vinterkurort samlat stoff till följande liffulla beskrifning öfver Nynäs hafsbad.

BADANSTALTEN OCH GYMNASTIKBYGGNADEN.

SÅ HETER STÄLLET. Men det bjuder på mycket mer än hafsbad, ty här ligger den nya kurorten — öppen året om — på den vackra ön Trehörningen, genom en bro förbunden med fastlandet.

Jag var där i höstas från midten af oktober till de sista dagarne i november, och fastän själfva anstalten ej öppnades förrän mot slutet af min vistelse, hade jag all önskvärd nytta af den "hembehandling", som gafs mig i hotellet, och af den utomordentligt välgörande luften.

Allt är ju individuellt — subjektivt; allt beror ju på hur vi tillgodogöra oss erbjudna resurser och hur vi se de ting an, som ligga i vår väg. Jag har hört människor säga att alla kurorter äro tråkiga, men må de förlåta mig — är det ej de själfva, som äro en smula tråkiga? Och så gå de halfsjuka kring och släpa på sin tråkighet och ana ej, hur mycket friskare och lyckligare de kunde bli, om de bara ville.

Nynäs bjuder på många resurser för den kranke, och naturen har mycket att lifva det trötta ögat med. Jag ville sända er i dussinvis, I på nerver och annan skröplighet klagande, till Nynäs! Men först vill jag språka en stund med er.

Två ting äro vissa i detta ovissa lif: nog önska vi vara starka och lyckliga, men vi bli ofta modfällda

och svaga. Och skälen äro många. Lifvet är kompliceradt och krafterna räcka ej till allt, som vi skola vara med om, som vi skola bära, umbära och lida — eller vi sakna de kraftiga impulser, den lyftning i hvardagsknogandet, det *arbete*, som skulle skänkt oss glädje. I de flesta fall skönja vi en utväg, så och så

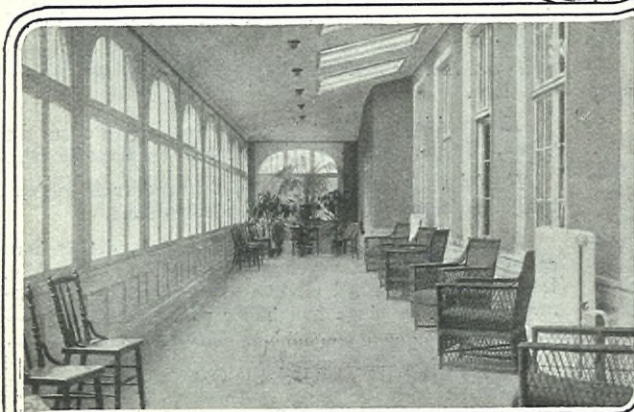
skulle vi önska ha det, men porten till den utvägen är låst. Mycket beror ju på de lagar under hvilka vi lyda, de omständigheter under hvilka vi lefva, med andra ord, på världen utom oss; men kanske beror det mesta på oss själfva. Vi duka under för öfvermakten, där vi med större kamp kunde bibehållit herraväldet, och vi taga icke upp någon kamp alls, där vi jämförelsevis lätt kunde vunnit en seger — blott af brist på tilltagsenhet.

Hvad har allt detta med Nynäs att göra? utbrister ni. Det har det. Nynäs ligger och väntar på er, som dukat under för öfvermakten, och på er, som ej tagit upp någon kamp alls och nu fått på er del värk och vända, sömlösa nätter och annat elände. Det väntar på er, som genomgått svåra sjukdomar, som från födseln lida af något kroniskt ondt — väntar på alla, som gärna vilja bli friskare och lyckligare och ännu ha något hopp om att kunna bli det.

Jag minnes alltjämt en dröm jag hade i ungdomen, och som ofta kommer för mig med talande tydlighet. Jag åkte skridsko i en vik, men det gaf mig ingen glädje, ty isen var så uppspliten af andra skridskoåkare att blott rispor voro igen. Till sist plågade mig detta utsägligt i drömmen, som om rispora täljts i mitt eget inre, och jag spände af skridskorna. Då

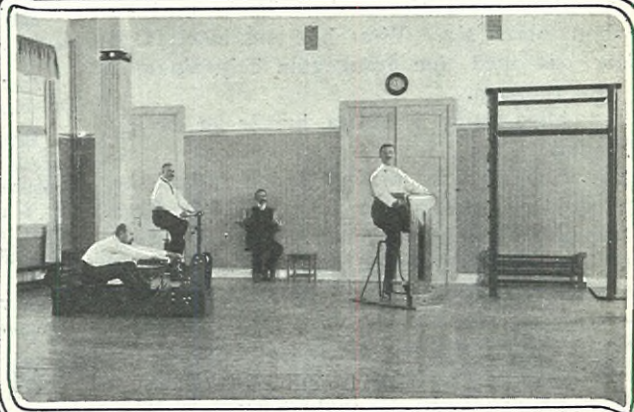
SALONGEN I BADHOTELLET

PROMENADVERANDA

FRÅN DAMERNAS BADAFDELN

GYMNASTIKSALEN

hördes ett mäktigt dån, som jag undrande lyssnade till, utan att veta hvarifrån det kom. Från havet kom det; våg på våg vältrade sig brusande och ljungande in i viken. Mina lungor vidgades, min själ gladdes storligen åt detta brus. Vågorna bredde ut sig öfver den uppåtkäta viken, öfver den utslitna isen, de lade sig till ro, fröso och blefvo till den klaraste glanskis. Nu kunde jag åter spanna på skridskorna och tälja så mången ny runa jag ville på den glatta rena spegeln.

Är det inte så, att våra vanor kunna rispa upp all friskhet inom oss, så att intet blir nytt, intet roligt längre? Då när oss ett väldigt brus från den stora, evigt unga, evigt vardande naturen, vi förstå att vi äro ett med den, att vi också äro evigt vardande, och vi gripas af en hela vårt väsen genomsyrande hemlängtan — längtan till naturen.

Hafvet vid Nynäs böljar in mot badhotellens fönster: utan att vi märka det sköljer det bort bitterheten från våra tankar och vaggar vårt sinne till ro med sitt sjungande, eller också dränka vi omedvetet mången onödig omsorg i dess lugna, omätliga famn, då det hvilat i sol och månlyjus och underbara halfdagar. Det kunde fresta oss att försjunka i drömmar och sända oss yrvakna tillbaka i lifvet — men längre inåt land på Trehörningen står ett stort vitt hus i skogsbrynet, och inom dess murar är det som vi skola hämta krafter till vakenhet och kamp, krafter till att *leva*.

Under mina eftermiddagspromenader längs hafvet vid Fagervik brukade jag se ut öfver vattnet mot det hvita huset på andra stranden, där det strålade i alla sina elektriska ljus. Jag erfor alltid en känsla af *fest*, ty jag visste att därinne väntade oss allt som kunde upp tänkas för att stärka oss med; den dimma tröttheten lägger öfver hjärnan skulle lyftas, det uttröskade hjärtat skulle få ny kraft. Och jag blef glad, långt gladare än om jag sett den mest storslagna festlokal i världen. Ty här kunde grunden läggas till en existensglädje, som blefve hvar morgon ny.

Ibland gick jag in och såg på det, som gjordes, börjande med källarvåningens finska badstu. Så läckert och inbjudande allt ser ut i sina ljusa färger; hvita porslins- och blågröna träbadkar — och baljor, elektriska ljusbad med båg ljus och äfven glödljus i gult, rött och blått — ljusgröna bassänger, där man kan simma i tempererad hafsvatten året om, rum med sängar att hvila i, treflig hall att sitta i och bläddra genom tidskrifter, en lång glasveranda (med sällskapshörn) att promenera i, rymlig och ljus med utsikt utåt; stor gymnastiskal med manuell och maskinell behandling, massagerum, och i en våning ofvan dessa salar några vackra och trefliga gästrum. Men jag glömmar ju det allra roligaste — luftbaden! Strax taga vi den elektriska hiss, som går genom badafdelningens trenne våningar, och fara högst upp.

Luftbaden ha två inre rum, det ena varmt, det andra svalare, och en stor vederböriligen inhägnad balkong eller loggia, från hvilken man äfven genom blå eller röda rutor kan betrakta haf och skog.

Solen har med dessa rutor fått olika glasögon att betrakta olikartade krämpor med — då hon visar sig. Visar hon sig icke, få vi trösta oss med den orangegula belysningen i de inre rummen.

Jag blir aldrig i bättre humör än då jag luftbadar.

För den som är oinvigd i den fysikaliska läkemethodens hemligheter är en stående fråga denna: hvad gör man då man inte går i vatten? Jag blir alltid förbluffad öfver sådan naivitet och tänker lära mig utantill följande, som för-

resten står att läsa i prospekten öfver Nynäs Hafsbad (tillgänglig adress Kamrerarkontoret, Nynäs Hafsbad, Nynäshamn). Kalla halfbad, sittbad, fotbad, begjutningar (kneippiska), duscher (äfven skotska)*, inpackningar, varmbad, d. ä. vanliga varma karbad, nauheimer-, kreuznacher-, tallbarrs-, gyttebad, tvålmassagebad, elektriska lik- och växelströmsbad, duscher, sandbad, bad med öfverhettad luft m. m. Och om sommaren komma många patienter att tillätas hafsbad: strax nedanför hotellet ligger ett praktigt kallbadhus, men ej nog härmed — en liten ångare för oss ut till de yttersta skären, och där får man det mest ideala af alla sorters bad: ett soligt strandbad i hvit mjuk sand.

Jag vill ett ögonblick återkomma till "tråkigheten". Med de behandlingar, som de flesta af oss få uppskrifna i vår kurbok — plus hvila och promenader, sköna skogs- och strandpromenader — finnes ej mycken tid till reflexioner öfver hur tråkigt vi ha, ifall inte någon annan eller något annat stimulerar upp oss för tillfället. Stimulansen består här i att blodet kommer i omlopp och ger vår tanke impulser för lif och gärning.

Där är förresten något mer än luft, vatten, elektricitet och gymnastik, som ger oss dessa impulser. Doktor Bergqvist sitter och väntar på våra bekännelser i sitt mottagningsrum: han lånar ett uppmärksamt öra till utgjutelserna om alla våra vedervärdigheter och verkar som en personifikation af den kur han är målsman för — verkar styrkande och uppfriskande genom sin träffsäkra blick, sin fasta ledning och sin osvikliga förmåga till uppmuntran. Jag skulle vilja tillägga, han verkar uppfostrande, ej som skolmästare, utan som en apostel för sin sak.

Om vi trots allt detta — och med allehanda vinter- och sommarsporter som tennis, fiske, skidåkning etc., för dem som tillätas idka dylika — icke kunna hålla humöret uppe med de resurser, som Nynäs Hafsbad inom sitt närmaste område erbjuder, så be vi doktorn vackert att få göra en tur till Stockholm, som ju blott ligger på fem kvarts afstånd. Eller om som-

*) Obs. Alla dessa kallvattensbehandlingar gifvas *hastigt*, under loppet af några sekunder eller få minuter.

maren ända till Visby: från Nynäshamn gå båtarne till Gotland hvarje afton och landsätta oss efter sex timmars hafsärd vid ett af de ståtligaste fornminnen Sverige äger — midt i den blåa Östersjön.

Till sist vill jag bemöta ännu en anmärkning, som ofta göres mot den s. k. Kneippkuren. "Den verkar bara för stunden", säger man, "effekten varar icke länge. Det hela är en inbillning; då den omedelbara suggestionen på ort och ställe upphör, så sjunker patienten tillbaka i sitt gamla tillstånd."

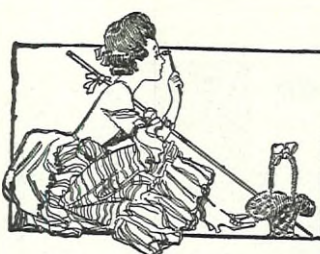
Otaliga bevis för motsatsen finnas. Patienter med organiska sjukdomar, med kroniska lidanden ha åratat efter att de genomgått denna kur kunnat konstatera hur mycket bättre de blifvit: mången blef fullt botad. Men här är ej stället för att vidare intränga i detta kapitel. I stället vill jag blott nämna hur det gått med tvenne patienter, hvilka nyligen vistades å Nynäs. Den ene, en man på sextio år, som led af något åt ryggmärgen, kunde med stor möda resa sig från sin stol, då han anlände till kurorten, kunde knappast gå, stödd på andra; efter en månads behandling går han nu raskt ensam och är på väg till full hälsa. Den andre, sjuttiofem år, har under flera år ej kunnat skriva eller äta själf på grund af en svår darrning i hela kroppen. Nu förtär han sin föda utan hjälp och skriver flera bref om dagen — känner sig som förnygrad och detta på helt kort tid.

Nu tycker jag mig ha sagt nog för denna gång. Bekänner gärna att jag skrivit tvenne närbesläktade artiklar förut, ty hvar gång jag genomgått en "Kneippkur" känner jag mig, som en hufvudstadstidning kallade det — "uppfylld af tro och tacksamhet" — och blir meddelsam i ämnet.

Men ingen gång har jag kommit mig så bra som nu sist på Nynäs.

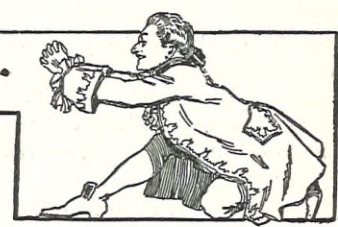

ANDREA BUTENSCHÖN.

• SEGERPALMEN •

*Skådespel i fyra akter af
Hilma Söderberg.*

Prisbelönt vid Iduns dramatiska pristäffing.

(Forts.)

Eva. Hvad betyder andra! Hvilken annan som helst!

Beatrice (stilla). Den man älskar betyder oändligt mycket. Det sa' du nyss själf.

Eva (i uppror). Men man kan väl inte älska någon annan än honom. Alla andra försvinner ju.

Beatrice (halft för sig själf). Ja, kärleken är underbar...

Eva (hjälpplöst; sjunker ihop). Sä ingenting mer. Det blir ju svart.

Beatrice. Var nu förnuftig, Eva, och hör mig. Jag är mycket skeptisk ifråga om Eugen Cassels förälskelse. Och jag brukar ändå förstå sådant. Han ser i mig en personlighet — men jag tror att han högst obetydligt ser kvinnan. Han talar gärna med mig; lika gärna som med de klokaste män, har jag märkt. Men jag har aldrig känt någon af dessa elektriska vågor, som bruka strömma från en som älskar.

Och som man ganska bra kan känna, äfven om man har det lugnt härinne. (*Tar med handen åt hjärtat.*)

Eva. Allt det där säger du bara. Jag tror dig inte. Du vill komma undan din plikt. Nog ser du väl, att det är din plikt att bli Cassels hustru.

Beatrice. Barn, skulle det skänka honom någon lycka, att få en hustru som inte älskade honom. Allt godt önskar jag honom (*stiger upp, går fram till Eva. Lyfter upp hennes hufvud och ser henne in i ögonen med ett litet varmt leende*) och då först och främst dig, Eva.

Eva (skjuter undan henne). Bry dig inte om att trösta. Jag är inte ens värd att han trampar på mig.

Beatrice. Eva, kom ihåg att du vandrar på jorden. Här finns ingen användning för det sublima.

Eva (reser sig och börjar gå). Ack, det är bara egoism. När han blir lycklig... så blir ju jag lycklig. Det är därför jag vill att han skall få allt. — Det är förskräckligt så länge han håller på att telefonera. —

Barngarderoben är en svensk upplaga af den enda i utlandet existerande tidningen i denna bransch och står i förbindelse med kontinentens förnämsta barnklädersaffärer och erhåller från dem rikhaltiga mönster till allt hvad som hör en väl försedd barngarderob till. Tidningen är också tongivande på sitt område samt utgifves på flere språk och i kolossala upplagor.

Barngarderoben

Pris för helt år 3 kr., halft år 1: 60 kr.
Lösenummer 30 öre.

Barngarderoben utkommer med ett rikhaltigt illustrerat nummer i mån., åtföljt af en dubbelsidig mönsterbilaga med en mängd tillklippningsmönster. Den bör sålunda blifva af ofantligt värde för hvarje moder, helst som den därjämte lämnar henne en god hjälp med barnens sysselsättande, och gifver mer än tillräcklig ersättning för prenumerationspriset.

Nu har du tagit all lifvets glädje ifrån mig, Beatrice.

Beatrice. Jag skall be många varma böner om att den måtte komma igen. I mera jordisk gestalt. Annars blir det nog ganska tomt och fattigt.

Eva. Jag skulle ha känt mig som en millionär — bara jag hade fått se hans lycka. Och tänka på den.

Beatrice. Inte räcker syner och tankar till. Den vi älskar måste vi ha så nära, att vi kan lägga armarna om honom.

Eva (stannar. Ser på henne. Nickar). Ja... du skulle ha gjort det.

Cavalli (in). Jag ber så mycket om ursäkt. Men jag blef tvingad höra en hel artikel.

Eva. Ska vi träffa Grubbe innan han lägger sig, måste vi gå nu. Absolut nu. Adjö, Beatrice. Du förlåter mig väl, om jag inte tackar dig för den här stunden?

Beatrice. Javisst! Jag förstår dig ju.

Cavalli. Jag skulle önska, fröken Bendix, att jag kunde säga detsamma. Men jag förstår er verkligen inte riktigt.

Beatrice. Jag är ledsen. Men vi måste ju alla lyda vårt samvetes bud.

Eva (afgörande). Utvecklingens bud måste vi lyda. Ett steg framåt för hvar dag. Den som står stilla skulle hemfalla åt straffleggen. — Hälsa tant Annie.

(De gå. Beatrice följer dem ut.)

(Fru Bendix kommer in. Känner på några böcker som ligga på bordet. Böjer sig ned mot blommorna i skålen och insuper doften. Sätter sig.)

Beatrice (i salongen). Sitter du där.

(Kommer in.)

Fru Bendix. Jag hörde att de gick.

Beatrice. Du skulle ju gå och lägga dig så tidigt. Bara vara uppe en liten stund midt på dagen, sa' doktorn.

Fru Bendix. Låt doktorn vara! Det är en obehaglig människa. Hvem träffade du på föredaget?

Beatrice. Ingen precis. Jag hälsade bara litet flyktigt på några bekanta.

Fru Bendix. Hvilka?

Beatrice. Morbror Lennart bland andra. *(Lyssnar.)* Var det inte någon som kom...

Fru Bendix (lyssnar äfven). Jo.

Beatrice. Då är det han. Han skulle titta upp ett ögonblick.

Fru Bendix. Så sent.

Beatrice. Han hade något viktigt att tala med mig om — men jag har ingen tid att offra egentligen. Jag skall skriva. Det är något jag har lofvat att ha färdigt till i morgon bittida. Och nu är jag inspirerad.

Arwidius (i dörren). God afton, mina damer.

Fru Bendix. God afton, Lennart. Beatrice sitter just och berättar, att du har något viktigt på hjärtat.

Beatrice (i skämtsamt ton). Och att du kommer en liten smula olägligt. Förlåt en oartig systerdotter. Men jag skall ha en lång uppsats färdig till i morgon klockan sju.

Arwidius. Ja, du är ett föredöme i flit. Nu skall du emellertid få finna dig i att bli störd en stund. Bara en kort. *(Sätter sig.)*

Fru Bendix. Jag måste passa på och fråga dig, Lennart. Har du hört något om Bremers? Pauline var här i går kväll och berättade en del. De ska skiljas.

Arwidius. Har ingenting hört. Men det kan ju vara möjligt. Vi europeiseras, Annie lilla.

Fru Bendix. Hon skulle tycka om doktor Hagardt.

Beatrice. Det kan man förstå. Han är en oändligt fin människa.

Arwidius (luttet försmädligt). Och därför går det så lätt att förstå det.

Fru Bendix (ifrigt). Men kapten Bremer är då heller ingenting. Det måste du medge.

Arwidius. Du skulle inte bry dig om att följa Beatrice på alla hennes moderna vägar.

Fru Bendix (stött). Tror du inte jag har åsikter själf!

(Forts.)

Knut Michaelson.

Albert Ranft.

I DEN SNÖANDE februarikvällen ligger Nybroplan ljusbestrålad som aldrig förr. Det är de stora kandelabrarna framför Dramatiska teatern, som nu på invigningsaftonen med sitt sken utmärka ett nytt centrum i det stockholmska gatulifvet.

Hyrvagnar, droskor och automobiler rulla fram ur alla gatumynningar, stanna framför teaterns hvita loggia, tömma sitt lefvande innehåll af en hypermondän publik och rulla bort igen. Och alltjämt faller snön, och de oinbjudnas stora skara växer därute på planen, fast den sista inbjudna för länge sedan försvunnit innanför trollslottets dörrar och nu sitter i salongen i sin djupt urringade crêpe-de-chineklädning och frëstar med ett par hvita skuldror, som ej tyckas ha något emot att vara utsläppta i det fria.

Från scenen ljuder den vackra prologens sista strof:

Du scen, som ännu tiger,
till diktens lek och allvar jag dig viger!
Var oförsagd, lek fritt med hela världen,
var utan fruktan ock, tag hårdt på flården!
Jag viger dig till strid, men ock till nöje,
till dröm och tanke och till sorglöst löje,
men främst till skönhet! Må Apollos skara,
sångens gudinnor alla med dig vara!
Din bäge brista kan och den kan svikta,
men minns, att det är skönt mot stjärnor sikta!
Du står vid skelet.
Ljus öfver scenen! — Börja skådespelet!

Och så begynner dikten om Mäster Olof, detta lidelsefulla drama om andlig frigörelse, som mynnar ut i — affall.

I salongen tar man det hela med en viss ro, ty i denna samling af kraschanbehängdt och ägrettsmyckadt folk finnas inga affällingar. Där har hvar och en sitt på det torra, och idealen stå försiktigtvis inte högre, än att man bekvämt kan ta ned dem och placera dem som prydnad på bordet vid de stora familjebanketterna.

Hr Ivar Nilsson var en duktig Mäster Olof i förhållande till den korta tid, han haft sig tillmätt för uppgiftens inöfvande. Brister funnos naturligtvis både i deklamation och spel — det senare saknade exempelvis nödiga afskuggningar — men totalbilden kunde utan nämnvärd svårighet godkännas. Som modern gaf fru Sandell själfva extraktet af sin själfulla konst, hvaremot fröken Lundequists Kristina stod skäligen lågt. Hr Riegos med fin själfironi teknade klosterbroder etsade sig djupt i minnet, ej så hr Personnes mäster Gerdt, hvilken var afklädd all individualitet. Rollen är också åtskilligt bleksiktig i jämförelse med prosaupplagens märgfulla Gerdt bokprantare. — Programmets musikaliska del, af Hugo Alfven och Tor Aulin, utmärkte sig i allmänhet

för glans och karaktär och Grabows dekorationer voro af en betydlig konstnärlig effekt.

Slag i slag har teatern fört fram ytterligare två program, det ena Molières "Borgaren adelsmannen" och "De löjlige preciöserna", den andra: ett svenskt original, "Fru Vendlas kedja" af den unge författaren Hjalmar Bergman, hvars föregående i bokform utkomna sceniska diktverk röjt ett mindre vanligt diktargry.

Molière är en sällsynt gäst på våra scener och därför stå såväl skådespelarne som publiken ganska främmande för honom. Men det torde bli bättre, om han får tillträde hit något oftare.

"Borgaren adelsmannen" fordrar en löjligare, af fåfänglighetens baciller mera genomträngd typ än hvad hr Riego förmådde åstadkomma i hufvudrollen. Denne skådespelares kynne ligger för öfrigt åt ett helt annat håll; han är för intelligent för att kunna ge sanningsprägel åt den uppblåsta dumheten, hans komik är ett hjärtligt leende, och ett sådant har Molières narraktige borgare aldrig haft i sitt ansikte. Prestationen var svagast i den mycket svårspelade odramatiska första akten, men höjde sig i de två följande. De många öfriga rollerna utfördes redbart, men utan verklig geist och stil, om man undantager den katiga borgarefruns framställarinna, fröken Åhrlander, och fröken Zanderholms pigga Nicole, som båda ypperligt höllo färgen.

I "De löjlige preciöserna" kom däremot den Molièreska stilen till sin fulla rätt tack vare främst hr Personnes betjänttyp Mascarille, hvilken genomfördes med ett humör, en smidighet och en fantasirikedom, som ställa figuren på mästerskapets plan. Sådana detaljer som då Mascarille sjunger madrigalen eller uppmantar preciöserna att lukta på hans skor, blänkande af parfymrad skosmörja, äro juveler af komik. Bilden fullständigas af de båda preciöserna, som i fröken Borgström och fru Sandell erhållit ett par idealiska tolkarinnor.

Till "Fru Vendlas kedja" återkomma vi i vår nästa teaterkrönika. Här återstår nu endast att nämna något om "Tjufven" och "En valsdröm".

Max Bernsteins "Tjufven" är en skickligt skriven fransk komedi om en hustru, som stjälar pengar ur sin väninnas byrålåda för att kunna bestå sig lyxfulla toaletter, hvarmed hon tror sig kunna behålla sin mans kärlek. Om man blundar för vissa onaturligheter i handlingens gång samt för konfliktens svaga upplösning gör komedien ett ganska starkt intryck.

Utförandet på Svenska teatern med hrr Wingård, Arehn och Brunius samt fru Bosse i hufvudrollerna var i allmänhet godt.

Men hvad är all världens klassiska och moderna dramatik mot Oscarsteaterns stora triumf "En valsdröm", som i lördags infångade hufvudstaden i sina toner och färger.

Liksom i "Den glada änkan" förekommer också här en valsmelodi, som bär upp det hela och framkallar det saliggörande, sinnessmekande intryck, utan hvilket en wieneroperett i våra dagar tyckes otänkbar. Det var dock helt annat i

Herr Ivar Nilsson som "Mäster Olof". Ateljé Jäger foto.

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

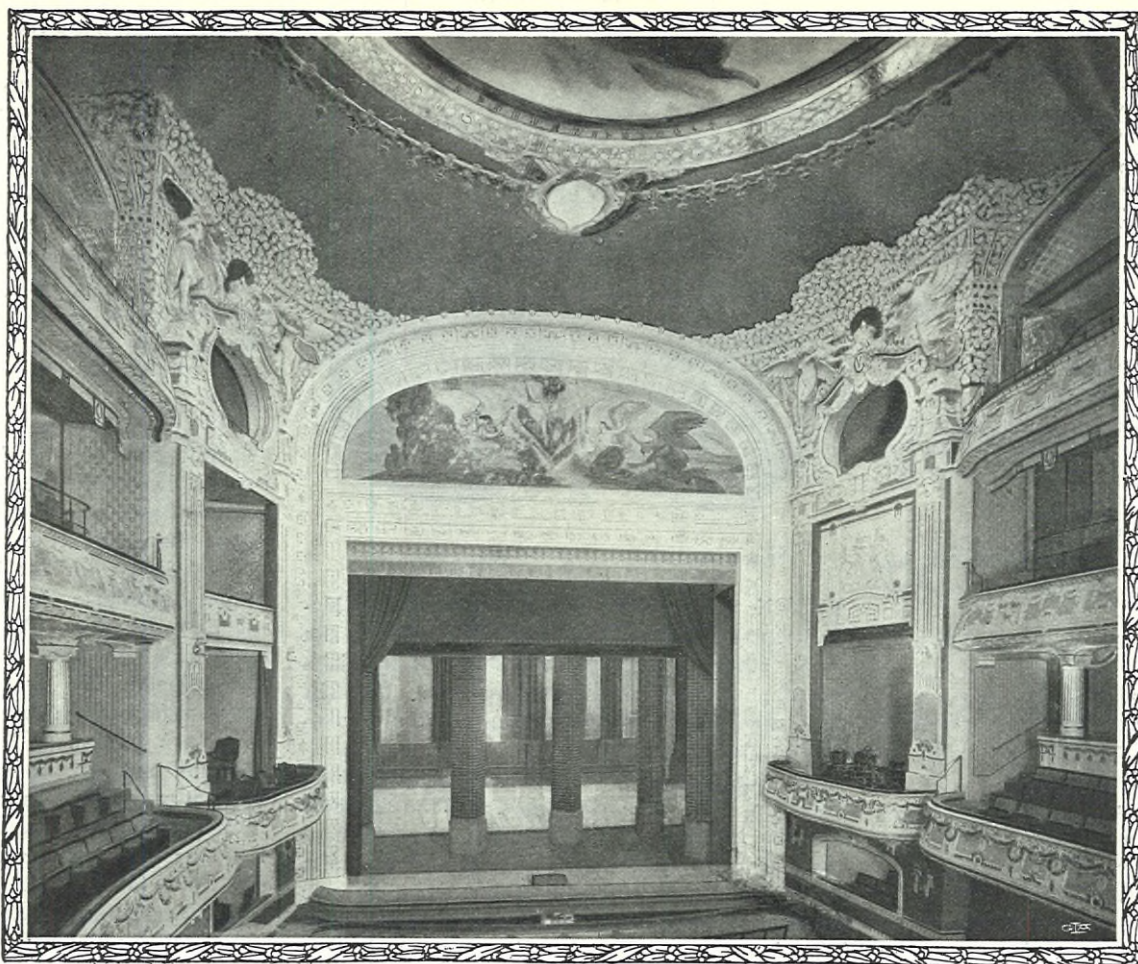
Iduns Mönsterafd.

“Läderlappens“ tid; då hade valsrytmerna tycke af skummande champagne, nu likna de Münchnerbier, som slagit af sig i tappningen.

Om “En valsdröm“ kommer att gå?

Otvifvelaktigt.

Handlingen är ganska lustig, och utförandet, om icke fullt så uppsluppnet som i Wien, präglas dock af det rätta operettlynnnet. Hrr Lunds och Ringvalls burleska furstetyper hålla publikens skrattnuskler i oafbruten rörelse och historiens erotiska del blir på ett förtjusande sätt tillgodosedd af fru Meissner i hennes egenskap af en täck och yr dirigent för ett wienerdamkappell och fröken Rosa Grünberg som en kärlekstrånande prinsessa. Hr Allums dockaktiga löjtnant är däremot ett oskrivet blad, som man vänder så fort som möjligt. Operettens musikaliska bagage, är, som nämnt, det ofrånkomliga valsmotivet; lägger man därtill en mycket rolig piccoloduett, som utföres ypperligt af fru Meissner och hr Ringvall, så är allt sagdt, som kan sägas om musiken. Uppsättningen är lysande. Publikens aftonadress under de två närmaste månaderna blir utan all fråga Oscarsteatern.

K. DRAMATISKA TEATERNS SALONG OCH SCEN MED STORKYRKANS DEKORATION I 5 AKTEN AF MÄSTER OLOF. A. BLOMBERG FOTO.

teaterägaren i Europa sitter verkligen inne med sådana fältherreegenskaper, som kunna föra stora härar till seger. Men dessförinnan måste han rycka kronan af småkonungarne i sitt rike. Och det blir nog ett litet fälttåg för sig. *A la guerre comme à la guerre.*

*

Ur all den musikens småkonst, som mellan klockan åtta och tio om kvällarna tar sig ton i våra konsertsalar, höjer sig Konsertföreningen i sitt konstnärliga arbete som en döne

kestralt verkar symfonien som en tung skimrande stålrustning buren af någon sagoriddare.

Partituret fick ett stolt och mäktigt återgivande af orkestern, hvilken nu omsorgsfullt följer sin målmedvetne ledare.

Som solist i violinkonserten uppträdde den nyutnämnde professorn vid Berlinkonservatoriet, hr Henri Marteau. Enbart att se hans från alla konstnärslater fria personlighet på estraden verkar angenämt. Det är för öfrigt som om han hörde Stockholm till. Han har ju besökt oss med längre eller smärre mellanrum, vi ha kunnat följa hans utveckling till den mogna mästare han nu blifvit, och det låg därför ett varmt tack för gångna år i de applåder, hvarmed han möttes i akademisalen.

Hans violinspel liknar honom själf: det är mjukt och skimrande med en begränsad ton, som är beundransvärd i sin klarhet och slipning. Därför blef ock den vällydsfyllda Beethoveniska konserten ett oförgätligt nummer under den unge konstnärens stråke.

De båda öfriga Marteauaftnarne, som hade samlat utsålda hus, ökade ytterligare förtjusningen för exekutören. Som komponist kunde han däremot icke eröfra många hjärtan, ty han hade ingenting att ge ur sitt eget. —

Rokokon och romantiken voro på ett lyckligt sätt sammanförda vid operans tredje symfonikoncert medels namnen Mozart, Haydn,

öfver en klunga en-vånings småstadshus.

Man kan tryggt påstå, att föreningen vuxit ut till vårt musiklifs samvete — och lyckligtvis ett samvete, som ej soffer.

Vid tredje abonnemangskonserten stodo Anton Bruckners sjunde symfoni och Beethovens violinkonsert i D-dur på programmet.

Symfonien är ett ståtligt, ja, gigantiskt verk, som man knappt skulle tilltro den blide kantorn med det borgerliga utseendet. Wagnerstilen genomtränger hela dikten, ty Bruckner dyrkade Wagner som de rättrogna katolikerna Vatikans herre. Det personliga är däremot svårt att hitta, såvida det ej består i motivens plötsliga brytning, där örat väntar sig en fortsatt utveckling af temat, samt i en viss lynnescärphet. Rent or-

Vid operan händer det också ett och annat i dessa veckor. Den finska sångerskan fröken

Poschner debuterade nyligen som Aida och vann en ganska vacker och förtjänt framgång. Samtidigt sjöng fru Jungstedt Amneris roll med en kraft, som vittnande om återvunnen röststyrka, hvarefter hon i Leonora tog afsked af den lyriska scenen för denna gång.

Detta farväl gjordes mycket lugnt, för att ej säga hvardagligt, ty blommorna och lagerkransarna, som samma afton kommo operascenen att likna en filial af Billströms blomsteraffär, voro ägnade hr Ödmann, hvilken då som Fernando i Leonora begick sitt 35-årsjubileum som operasångare.

Men den största händelsen i detta musernas tempel är att hr Albert Ranft blifvit korad till dess öfverstepräst. Det varslar kanske om en ny guldålder för vår främsta lyriska scen — och det vore ju glädjande. Den störste

Henri Marteau.

OPERETTEN “EN VALSDRÖM“ PÅ OSCARSTEATERN. TREDJE AKTENS SLUTSCEN. FRU MEISSNER, HR ALLUM, FRÖKEN GRÜNBERG. S. WULF FOTO.

Vivien Chartres.

№ 4711

CORDIALE

Modernaste Balparfym.

Tillräckligt med en högst två droppar på näsduken.

Schubert och Weber. De båda förstnämnda representerade af symfoni i g-moll och en konsert för violoncell, båda mjuka, läckra och soliga som Watteau-taflor, medan den romantiska stämningen bars upp af en ofullbordad Schubert-symfoni och den praktfulla Friskytt-uvertyren. —

Till en storstads musiklif hör ovillkorligen uppträdandet af ett eller annat underbarn, och denna säsong har nu skänkt oss ett sådant i den lilla 12-åringen Vivien Chartres, som med sin violin försatt oss i den nödvändiga häpnaden icke mindre än tre aftnar. Det är nästan banalt att säga, att honsitter inne med teknikens alla konstgrepp, eftersom alla violinunderbarn tyckas ha kommit till världen med violinen under hakan. Men här finnes också en välgörande naiv friskhet i föredraget, ingenting trött och lillgammalt. Hennes sätt att spela Bachs Chaconne är bland annat bevis härför.

Jag tycker mig just se våra hederliga Mazérgubbar, som genom åren förgäves sökt komma tillrätta med vissa passager i någon Beethovenisk eller Brahmsk kvartett, vara vittne till lilla Viviens lätthet att ta alla halsbrytande hinder.

OPERETTEN "EN VALSDRÖM" PÅ OSCARSTEATERN. SCEN UR FÖRSTA AKTEN. S. WULF FOTO.

Sedan de gamla herrarne efter konserten fått sin matbit och sin grogg inne på du Nord, knoga de antagligen hem till sig, plocka upp sina cremonesare ur fodralen och försöka sig på en bit Bach eller Raff eller hvad det nu kan vara. Men som Vivien kunna de ej spela. Och så mumla de: förbaskade jämtunge! i ett par repriser, innan de sent omsider krypa till kojs med Paganinis Moses-fantasi i öronen. — Om det danska paret fru Dagny och hr Carl

har bidragit till konsertöfverflödet med en romans-afton af halvprivat karaktär. Helt säkert har hon förutsättningar att bli en akquisition, vare sig hon utbildar sig för konsertsalen eller scenen, ty hennes sopran är af en behaglig timbre, men behöfver helt naturligt åtskillig skolning, innan den kan göra sig rätt gällande.

En ung fröken
Greta Lindström

ARIEL.

LINGON

Sylter och safter af årets skörd tillhandahålles numera i väl sorterade frukt- och specieraffärer.

Vid utställningen i Lund i år tillerkändes våra fabrikat högsta utmärkelser:

Guldmedalj
Inspector: Prof. C. Lagerheim.

A.-B. LINGON
GÖTEBORG

O. I.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FOR VECKAN 1—7 MARS, 1908.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; färsfylldt selleri med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med mjuk pepparkaka. Middag: Consommé med ostbeignet; sockerrötter med rördt smör; fricandeau på kalf med legymer; ananaspudding med makaroner.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; falsk sköldpadda; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttkroketter med champinjonsås; fruktsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; strömmingslåda med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med pressad potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröa; mjölk; kaffe eller te. Middag: Korfkaka med skiradt smör och lingon; körsbärssoppa med vispad grädde och skorpar.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; gröt af hvetekärna med mjölk; sill i nattrock med potatis; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ugnstekt pannkaka med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalfrikassé med ris; chokladkräm med vispad grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Italiensk soppa; kromgädda med skiradt smör och pepparrot samt potatis.

RECEPT.

Färsfylldt selleri (f. 6 pers.). 2 stora eller 3 mindre sellerier, 2 lit. vatten, 1/2 msk. salt, 2 hg. oxkött, 1 hg. kalkkött, 1/2 hg. späck, 2 msk. stötta skorpar, 1 ägg, 2 1/2 dcl. tunn grädde, 1/2 msk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 3 st. fint hackade syltökar. Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 4 dcl. buljong.

Beredning: Sellerierna skalas, sköljas väl, påsättas i kokande, saltadt vatten och få koka omkr. 1 tim., eller tills de äro nästan mjuka. Köttet tvätas med en duk doppad i hett vatten, skäres i bitar och drifves tillika med spacket 3 ggr genom köttkvarn. Där- efter tillsättas de stötta skorparna, det uppvispade ägget samt grädden litet i sänder och färsen arbetas omkr. 1/2 tim. Den afsmakas noga med kryddorna och löken. Ett lock skäres ut i sellerierna, och de urhållas uppifrån. De fyllas med färsen, locket påläggas och sellerierna ombindas med bomullsgarn, förut doppadt i hett vatten. Smöret brynes i en järnkastrull, sellerierna illäggas och brynas vackert, spådas med buljongen och få sedan sakta steka med tätt slutet lock omkring 1 1/2 tim.

De uppläggas på varmt fat, garnet klippes bort och säsen hälls öfver dem.

Consommé (f. 8 pers.). 2 kg. mörghjort, 1 1/2 kg. kalfhals, 1 höns, 2 msk. smör, 6 1/2 lit. efterbuljong, 2 msk. salt, 1 morot, 1 purjolök.

Beredning: Oxköttet och kalkköttet tvättas med en duk doppad i kallt vatten samt skäres i bitar. Benen krossas och nedläggas i den kalla buljongen tillika med det sönderskurna köttet. Hönset plockas och ansas på vanligt sätt, sköljes väl och torkas samt brynes i smöret och nedlägges i buljongen jämte saltet. När buljongen kokar upp skummas den väl och de ansade rotsakerna läggas. Den får därefter endast småkoka 4—5 tim., silas och får stå till följande dag.

Då aftages flottkakan och buljongen

VÅRGÅRDA

(Kungl. Hofleverantör)

HAFREGRYN • HAFREMJÖL

Vid beredningen bortslipas icke — såsom ofta sker för att gifva grynen hvitare färg — den gulaktiga, näringsrika proteinhinnan. Genom bevarande af denna blifver gröten mera näringsrik, fäsmakande och fast (ej lös och slemmig).

Obs. Den extra kvalitén i **paketerna.**

klaras med ägghvita och skrapadt kött. Consommén upphettas, afsmakas och serveras med pastejer, vindtbojltar eller strimlor af tryffel och tunga.

Ostbeignet (f. 6 pers.). 50 gr. smör, 70 gr. hvetemjöl, 2 dcl. vatten, 35 gr. rivnen parmesanost, 2 ägg.

Till kokning: 3/4 kg. flottyr, 1 msk. brännvin.

Beredning: Smör och mjöl sammanfråsas, vattnet tillsättes litet i sänder, under flitig rörning och smeten får koka, tills den släpper pannan. När massan afsvalnat, tillsätts äggen, ett i sänder jämte den rifna osten, massan får därefter sjuda, men ej koka. Flottytven tillsättes med 1 msk. brännvin för att beigueten skall få mindre flottyrsmak. Den upphettas därefter tills en tunn blå rök stiger upp från ytan. Af smeten formas runda bullar, så stora som valnötter, hvilka kokas gulbruna i flottytven och uppläggas på gräppapper att afrinna.

Falsk sköldpadda (f. 6 pers.). Omelett: 6 ägg, 6 kkp. gräddmjöl, 1 msk. mjöl, 1/2 tsk. salt.

Till omelettpannan: 1 msk. smör (20 gr.).

Hachis på kalf: 1/2 kg. kalfstek (rester från onsdag), 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. mjöl, 5 dcl. buljong eller steksa, 1 msk. franskt vin, salt, hvitpeppar.

Sås: 1 1/2 hg. smör (skiradt).

Beredning: Äggen visvas väl, hvarefter mjölken, mjölet och saltet under jämn rörning tillsättes. En omelettpanna smörjes väl och af denna smet gräddas 2 omeletter, som äro fär-

diga, då de hafva en vacker ljusbrun färg.

Kalfsteken skäres i fina tärningar, smöret och mjölet sammanfråsas, spådas med buljongen, litet i sänder, under flitig rörning och säsen får koka 10 min. Köttet illäggas och massan omröres väl samt afsmakas med franskt vin och kryddorna. Den ena omeletten uppstäljes på ett rundt fat, köttstufningen utbredes därpå och den andra omeletten lägges öfver stufningen. Den serveras med skiradt smör.

Semlor (12 st.). 1/2 lit. oskummad mjölk, 1 kg. hvetemjöl, 1/2 hg. pressjäst, 2 hg. smör, 1 1/2 kkp. strösocker, 1 ägg, 20 gr. sötmandel, 5 bittermandlar.

Beredning: Mjölken ljummas och jästen utröres med 1 tsk. socker och 1 kkp. af mjölken, 750 gr. af mjölet slås i ett djupt fat och den ljumma mjölken tillsättes litet i sänder, under flitig rörning, jästen nedröres och degen arbetas, tills den blir smidig och blank, då den sättes att jäsa till sin dubbla storlek. Smöret och sockret röres tills det blir hvitt och inarbetas i den uppjästa degen, jämte det uppvispade ägget och den skällade samt rifna mandeln. Mera mjöl tillsättes, om så behöfves, och degen får åter jäsa till sin dubbla storlek. Den arbetas därefter på bakbordet och delas i 12 delar, af hvilka bakas semlor, som läggas på väl rengjorda och smorda plåtar. Då semlorna äro väl uppjästa, gräddas de i god ugnsvärme och fyllas med mandelmassa, när de äro fullkomligt kalla.

Sill i nattrock (f. 6 pers.). 2 stora salta sillar, 1/4 tsk. hvitpeppar, 2 stora rödlökar, 3 msk. smör (60 gr.), 1 ark hvitt papper.

Beredning: Sillen vattenlägges ett dygn, innan den skall användas. Skinet afdrages och huvud och stjärt bortskäras. Den uppskäres i ryggen och benet jämte inälvorna uttagas, hvarefter den sköljes väl. Den beströs in- värdigt med peppar och den skalade samt i tunna skifvor skurna löken. Den hoppläggas åter så, att den bibehåller sin form. Hvarje sill omvras väl med ett 1/2 ark papper, smordt med 1 msk. smör. I en stekes i smör öfver hastig eld, tills papperet är brunt. Sillen serveras i papperet med stufvad potatis.

Frikassé på kalf (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kalfbringa, 2 lit. vatten, 1 1/2 msk. salt.

SOLO-KÄFFE

från
A.-B. Malmö Kaffekompani.
H. M. Konungens Hofleverantör.

Magnetiskt förädladt enligt svenska patentet n:o 20016 är
det bästa, renaste och drygaste
JAVA-KÄFFE

som finnes i marknaden och säljes i femton olika Javablandningar i rikets förnämsta Kaffe- och Specieraffärer.

Sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl, 8 dcl. spad, saften af 1/2 citron, 1 msk. socker, 1—2 äggulor.

Beredning: Bringan knäcks på inre sidan och tvättas med en duk doppad i hett vatten. Vattnet kokas upp, bringan illäggas, skummas och saltas. Köttet får därefter sakta koka med tätt slutet lock, tills det är mört eller omkr. 1 1/2 tim., då det tages upp och skäres i för servering lagom stora bitar samt uppläggas på karott. Smör och mjöl sammanfråsas, spadet tillsättes litet i sönder, under flitig rörning och säsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med citronsaft och socker. Sist tillsättes de uppvispade äggulorna och säsen får sedan endast sjuda samt hälls öfver köttet, som serveras med ris.

Chokladkräm (f. 6 pers.). 4 dcl. mjölk, 45 gr. cacaoapulver, 1 1/2 kkp. strösocker, 3 ägg, 4 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin, 2 msk. varmt vatten.

Beredning: Mjölken, chokladen, sockret och de hela äggen hällas i en ksatrull och få under stark vispning sjuda öfver elden, tills krämen är tjock. Kastrullen aflifytes, och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. Då tillsättes den till hårdt skum slagna grädden och det sköljda samt i varmt vatten, upplösta gelatinet. Krämen hälls i en vattensköldj och sockerbestrodd form och ställes på svalt ställe att stelna omkr. 2 tim. Då krämen skall stäljas upp, hälls formen ett ögonblick i varmt vatten. Den serveras med mjölk eller vispad grädde.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det värfsta priset 10 kr denna gång bör tilldelas signaturen Ebon, för svaret nr 44, hvadan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

Nr 29. Det kan aldrig höra till »god ton» att vara ovänlig och ohöflig mot någon, vore det än den enklaste tjänstflicka. Personer med god ton tacka alltid och säga vänligt godnatt, då husets tjänarinna öppnar tamburdörren för de hemgämda gästerna. Lyser hon dem med för trapporna och öppnar porten, brukas, åtminstone bland herrar, att gifva en mindre kontant ersättning för besväret.

Nr 30. Svenska kvinnans nykterhets-sällskap »Hvita Bandet», en gren af W. W. C. T. U. (World's Woman's Christian Temperance Union), emottager som medlem hvarje kvinna, som fyllt 17 år och som är villig aflägga föreningens löfte och anmälas af medlem eller annan känd person. Löftet: Jag lofar härmad att med Guds hjälp afstå från alla berusande drycker som njutningsmedel samt efter bästa förmåga verka för nykterhet och sedlighet. Inträdesafgiften är 50 öre. Vid dess erläggande erhållas stadgar och medlemskort. Den årliga giften är minst 1 kr. För verksamheten intresserade män och kvinnor kunna blifva understödjande medlemmar, om de betala minst 2 kr. i årsafgift eller erlägga 20 kr. en gång för alla. Föreningen har en egen liten tidning som är treflig att ha för den, som intresserar sig för arbetet. Den heter »Hvita Bandet» och kan fås på posten för 1.20. Den utgives af centralstyrelsens ordf. Emma Wretling. Önskas vidare upplysningar så begär stadgar från ordf. eller redaktionssekreteraren fröken Ina Rogberg, Stockholm.

Norrkopensis.
Nr 31. Kokosnötkransar: 213 gram strosöcker, 6 äggulor, 213 gram stötta kokosnötkärnor, 4 matskedar kokosmjölk, 3 matskedar sot grädd, 6 matskedar skiradt smör, mjöl. Arbetas med så litet mjöl som möjligt till en lös deg, hvaraf man formar små kranisar, hvilka gräddas i vanlig varm ugn på mjölade plåtar.

Olga.
— Bra recept å kokosbröd: 2 hg. kokosmjöl, 2 hg. strosöcker, 2 hela ägg. Röres en god stund och lägges i små plåttar på smorda plåtar.

Norrkopensis.
Nr 32. Förläng ärmarna på edert lilla barns nattskjort, sy ihop och forma dem nedtill till en vante, ur hvilken hon under natten ej kan få ut handen, så upphör hon snart med den fula vanan att suga på fingrarna.

Nile.
— Kanske det kunde göra bättre verkan, om den lillas fingrar beströkes med någon besk, oskaldig mixtur, t. ex. rabarberdroppar, malörtdroppar eller dylikt. Bäst vore ju att genom lydnad ernå önskad resultat.

Olga.
Nr 33. Det vore naturligtvis bäst om ni kunde få er tillkommande att uppge de böcker, som ni bör läsa; men eftersom han anser er så fullkomlig, skall jag ge er några råd. Läs så många böcker ni kan komma öfver, isynnerhet i världs-, litteratur- och konsthistoria. Läs äfven tidningar och försök att sätta er in i dagens brännande frågor och fråga er fästman om det ni ej förstår. Gif akt på er fästmans samtal med andra och inlätt er ej på områden, där ni ej är hemma, ty »tiga är bättre än illa tala.» Hvad edra bjudningar angår, finns det en bok »Hvad fordrar god ton?» (pris 75 öre), i hvilken det finns

många goda vinkar och råd, som ni kan ha mycket nytta af. För öfrigt blir ni snart var vid att mottaga stora sällskap i ert hem och då går det som en dans. Slutligen en förteckning öfver en del författare, hvilka alster ni bör känna till: Shakespeare, Goethe, Schiller, Rousseau, Voltaire, Linné, Tegnér, Runeberg, Topelius, V. Rydberg, Blanche, Heidenstam, Levertin, Strindberg, Selma Lagerlöf, Tor Hedberg, Fröding, Per Hallström, Sienkiewicz, Tolstoy, B. von Suttner, Drachmann, Björnson, Ibsen, V. Hugo, Zola, Dumas, Kipling, W. Scott, Dickens, Mark Twain. Blif nu ej förkräckt för denna långa förteckning; ni kan ju ta det pianissimo. De flesta böckerna finnas nog i er fästmans bibliotek. Nu hoppas jag, att ni får god nytta af detta lilla råd och kommer att bereda er fästman en stor öfverraskning och glädje.

Ein bibliophile.
— »Ofullkomlig» har säkert många förutsättningar att lyckas i sin sträfvan att bli den älskade värdig. Först och främst själfkänedom och anspråkslöshet och så kärleken, som öfvervinner allt. Här emellertid några små råd från en medyster på lifvets inte alltid rosenströdda stig. Var i ert umgänge alltid enkel och naturlig. Försök aldrig att verka mera än hvad ni är! Kommer ett ämne, där ni ej känner er hemmastadd, på tal, så tigi! Då blamerar ni er ej, och vinner mera än ni anar. En »förstående» och intresserad tystnad är till detta det svar, som värderas mest. Är ni tveksam om sällskapsformen o. d. så gif endast ett på huru andra, som är öfver litet mera hemmastadda i sällskapslivet, göra — och gör som de. Eller fråga er man till råds. Det tycker han alls ej illa om, det kan jag försäkra eder. Studera de människor som omgifva er, och lär af lifvet. Har ni naturlig takt och ett godt förstånd, behöver nog er stige ej bli alltför förtörn, därför att ni endast äger folkskolebildning. Hjärtats bildning betyder mer än åttaklassig elementarbildning.

Studera flitigt tidningarna, ej endast nyhets- och följetongsafdelningarna, utan i all synnerhet de uppsatser i skilda ämnen, som nästan alla de stora dagstidningarna innehålla, och som äro i hög grad allmänbildande. Försök att odla er smak genom besök på tavelutställningar, konstutställningar o. d. Kläd er enkelt men väl. Och framför allt, studera er man, hans tycken och smak, var hans goda vän och kamrat, gör hans hem ljus och varmt, och ni skall säkert aldrig plägsamt känna skillnaden mellan hans och er bildning, utan bli den lyckligaste lilla hustru i världen.

Nr 34. Hör efter hos C. W. Lyth, Bryggaregatan 7, Stockholm.

Nr 35. Skulle hon inte kunna få lära något särskildt för att kunna bidraga till sitt uppehälle t. ex. i Arbetskolan för lytta och vanföra, Norrtullsgatan 15, i tr. upp.

Nr 36. Konstväfnad är nog ganska lönande. I stället för knypping borde ni slå eder på att sy hälsom, som ju nu är så modernt till allt slegs linne. När man genom öfning vunnit en viss färdighet, kan man sy ganska fort och det är ett af de handarbeten hvilka betala sig bäst. Sätt eder i förbindelse med fröken Augusta Ehrensvärd, Tosterup (Skåne), kanske kan hon vara villig hjälpa eder afyttra arbeten. Eljes blefve ni nog af med dem genom att lämna prof i Bikupans eller Arbetsmyrans försäljningslokaler i Stockholm, genom hvilka ni kunde få beställningar.

Olga.
— Konstväfnad och knypping är nog det som bäst går att afyttra. I de flesta städer brukar finnas en så kallad »Bikupa», som emottager sådana arbeten till försäljning mot någon pro-

vision, vanligen 10 proc. I Norrköping finnes en sådan i affärshuset Peikan.

Nr 37. Damfrisering kan ni få lära hos hvilken hårfrisöriska som helst, bäst i större stad. I Stockholm torde elever mottagas hos herr och fru K. Malmberg, adr. Malmkillnadsgatan, Stockholm.

Nr 38. »Orölig mor». Sänd gossen till Asgård Slöjd- och landbrukskola i Jämtland, adr. Tång, och låt honom stanna där minst 2 år, så är det troligt, att han återkommer till sin mor med arbetsgärdje.

Robert Mörner, skolans rektor.
Nr 39. Vid Uppsala hospital och asyl emottagas elever, som önska utbildta sig i sinnessjukvård. Inträdesvillkor: att vara frisk, äga god frejd samt vara i åldern 20—35 år. Elev åtnjuter en lön af 20 kr. i mån. och altting fritt. Jag tror eleven skall vara villig tjänstgöra vid rikets hospitaler om så fordras, men vet det ej bestämt. Eleviden, 1 år, är nog den kortaste tid man kan beräkna för att få någorunda inblick uti nämnda sjukvård med alla dess olika former. Efter ett års fullgod tjänstgöring blir lönen 28 kr. i mån. och tjänstekläder, om ni stannar i tjänsten, antingen vid Uppsala eller något annat hospital, ifall ni önskar ombyte. Ni har ju äfven frihet att säga upp, om ni ej önskar fortsätta på anstalt, och hellre ägna er åt privatvård. Ansökning jämte skol-, frejd- och tjänstebetyg insändas när som helst till öfverläkaren professor F. Svensson, Hospitalet, Uppsala.

Nr 40. Köp första häftet af Aloys Hennes pianoskola och följ anvisningarna där, så går det att lära sig noterna på egen hand.

Mari.
Nr 41. Här gäller som alltid, »för mycket och för litet skämmer allts», lagom är bäst. Myrten fordrar mycket jämn behandling och ständig vård. Det går ej an att ibland glömma bort att vattna den och sedan godtgöra detta med nästan ändå skadigare öfverflöd. Det är just oriktig vattning, som oftast är orsaken till, att myrten går ut. Enda hjälpen är här omplantering och det måste ske så fort man ser, att den vantrivs. Ganska ofta skall man då finna jorden i krukans botten bestå af ett slags lervalling, i hvilken små hvita maskar uppehålla sig och synas på utmärkt. Har man för mycket ljungjord i jordblandningen händer det, att denna vid försummad vattning torkar ut, så att den ej kan upptaga vattnet, och då vattnas tätt och ofta, tills jorden är alldeles genomsur, och det kan man hålla på med tills bladen falla af. Myrten trivs bäst i god trädgårdjord. Den vill hafva rikligt med ljus men måttligt med sol. Om sommaren vill den stå sval, men ljus, och om den flyttas ut i det fria bör den stå kvar i sin kruka. Sprita ofta öfver den med kylslaget vatten.

Norrkopensis.
Nr 42. Vänd eder direkt till »Handarbets Vännen» i Stockholm. För kursen i konstsmådd är afgiften för en månad 15 kr., för en eller två följande månader 10 kr. För kursen i konstväfnad är afgiften 25 kr. pr månad. För att bli handarbetslärlarinna borde ni genomgå äfven fröken Lundins slöjderskurs. Ni kan ej påräkna mer än ett par hundra kr. lön, så det är ej mycket att bygga på om ni ej har andra medel, för så vidt ni ej kan få undervisa i flere skolor.

Olga.
Nr 43. Vanligen använder man vattenfärger i tuber eller de s. k. Heliofärgerna. De blandas med vatten, hvori oxgalla tillsats, men ej för mycket, utan böra hållas torra nog. Där oxgalla användes behöves vanligen ingen preparering. Så långt möjligt är, användas lasurfärger, endast i förgrunden förekommande partier höjas medelst täckfärger. På mörkt siden »anlägg» dock med täckfärger och först därefter be-

gagnas lasurfärger. Sidenet bör spännas i ram eller på papp. Under sidenet lägges, då papp användes, hvitt läskpapper. Tunna sorter, gaze, krepé o. s. v. böra gärna först med en bred pensel bestrykas med vispad ägghvita eller gummlösning, lösningen måste dock vara tunn. Naturigen spännes sidenet först. Man bör vara sparsam med färgerna, och hvarje detalj göres färdig med ens, ty en eftermålning kan lätt förstöra det hela. Prenumerera på »Konstslöjden i hemmet», som innehåller mönster å dylika arbeten och äfven anvisning om arbetsätt. Vill minnas, att man som prenumerant af tidningen kostnadsfritt erhåller råd och svar å förfrågningar, ställda till redaktionen — fröknarna G. och A. Meukow. Prenumeration kan ske å post eller i bokhandeln.

Olga.
Nr 44. I ett af Iduns föregående nummer inne i de stora spalterna har redaktionen tillkännagifvit, att vi skulle skriva frågor och svar på ett gladare sätt. Således: Om vistelsen på Mölle. Nu låter jag först vänninnan nr 1 tala, d. v. s. jag citerar de uppgifter jag fått från henne: »Det är ju bekvämast att bo på hotell, när familjen har ett litet barn. Ty mängden gång är det ju svårt att komma punktligt till bordet, när man har mera än sig själf att ombesörja. Så beror det ju också på värdet. Om man önskar lugn, är privatrum att föredraga. Rum bör helst beställas i god tid, kan ju ske skriftligen. För hel inackordering på hotellet kr. 2:50 pr dag; priset och sättet för likviden är ju bäst ackordera om vid framkomsten. Mitt rum var enkelt, men propert, och kostade 1 kr. pr dygn. A hotellet såväl som i privata hus finnas rum till olika priser. Hotell Corfitzen och hotell Kullaberg är billigast. Dessa båda hade ej höjt sina priser förra året. Strax intill båda dessa hotell bor en fröken Carin Ahlbeck, som hyr ut rum till sommargäster, mycket propa rum och goda bäddar, som ju är att värdera.» Detta var från vänninnan nr 1. Nu låta vi nr 2 tala: »På hotell Kullaberg kostade det kr. 3:75 i helpension pr person. Det blir något, men icke synnerligen billigare för barn. I villorna eller i de små fiskarstugorna eller privata husen 1 kr. pr säng om dygnet. Ställas 2 sängar i rummet är det 2 kr. Då ätes enskildt på hotellet. Hotell Kullaberg och hotell Corfitzen nere vid hamnen. Längre uppåt berget ligga hotell Mölleberg och hotell Elfverson. Ännu längre upp, halfvägs till »Kullafyr», inbäddadt i lummiga skogar, ligger den idylliska »Kullagården», en låg, gammalskänks halmtäckt byggnad. De fyra första äro i modern stil med glasverandor etc.» Ja, så vore uppgifterna som jag fick. Förut hade jag hört båda vänninnorna högeligen prisa den praktiska luften, naturskönheten samt alla de många trefliga bekantskaperna de gjort, icke minst med trefligt utländskt folk, som gjorde att vänninnan nr 1 fick öfva sig praktiskt i att tala tyska med infödda tyskar.

Ebon.
Nr 45. »Smålandstös» skall skaffa sig Sunligt tvålväl, den bästa af alla för tvätt af till och med de ömtaligaste saker. Lös upp af tvälven i varmt vatten, men stryk ej af tvälven på plaggen. Äro de mycket smutsiga skadar det ej att tillsätta en matsked ammoniak i vattnet. I snart 20 år har jag använt denna tvålväl, och använder den ännu, ehuru jag äfven försökt andra sorter. Skölj äfven med varmt vatten.

Olga.
Nr 46. Kära ni, ni skall nog få tiden att räkna till, om ni blott vill förenkla allt så mycket som möjligt i ert hem, samt lär husets öfriga medlemmar att hjälpa till. Så gör jag, som äfven är klen. Jag har reducerat mina mattor till minsta möjliga, jag har målade golf och korkmattor. Tidals lägger jag ned en god del af grejer

och grannlåter. Blommorna har jag också reducerat. Jag har visserligen jungfru, men hon är tidtals fri 3 å 4 dagar å rad. Då hjälper min man och mina gossar mig. Min man eldar om mornarne etc. Min store gosse, som är 20 år, hjälper till dels att duka af bordet och dels gör han själf i ordning med bäddar etc. på sitt rum, som delas af en kamrat, hvilken äfven hjälper till. Och min lille 11-åriga pys är så duktig, så ni kan aldrig tro det. Helt nyss låg både min store gosse sjuk och därtill min jungfru och då var det den lille 11-åringen, som eldade på store brors rum, sprang ärenden för mig etc. Den lille gossen har en liten fattig kamrat, som vi »hyddat om.» Den gossen hjälper mig äfven med mycket, fast han är yngre än min lille gosse. Ja, ser ni, så gick det systerbarn ända. Gör ni likaledes. Förenkligh i hemmet, ömsesidig hjälpsamhet, kärlek, endrätt, frid och känslan af allas samhörighet, gör att allt går lätt, och tiden räcker till allt. Och last, but not least, att allting är roligt!

Ebon.
Nr 47. Den åsyftade skolan är Asgårdslöjd- och landbrukskola i Jämtland, adr. Tång. Prospekt erhålles från Robert Mörner, skolans föreståndare.
Nr 48. Det säkraste medlet är härrotternas bortbrännande genom ett svagt elektriskt batteri, hvarvid en ytterst fin nål förenad med den negativa polen, instickes i hårsäcken. Mindre säkert är att bränna roten med frätmedel t. ex. karbolsyra, hvarien trekantig nål doppas, instickes i huden och omvrides. Det ena som det andra måste ske af öfverd person, helst läkare.

För en kortare tid kunna håren bortskaffas genom frätmedel på huden, såsom en pasta af arsenik och kalk. Svalvelarsenik 2,5 gr., stärkelse 2,5 och oslaktad kalk 15 gr. utrores med vatten till en tunn gröt, som lägges på det härbevuxna stället under 5 minuter. Då pastan borttages följa håren med och äro bortta för några veckors tid.
Handsvett kan något hjälpas genom instyckning af någon aromatisk tinktur t. ex. Myrrha-tinktur 10 delar, kinatinktur 10 delar, eau de cologne 80 delar eller lavendelsprit. Vissa invärtes medel t. ex. atropin hafva och en tillfällig verkan, men böra icke längre tid brukas.

Norrkopensis.
Nr 49. Det är ju genom kortens utskickande ni underrättat edra vänner om föröfningen — först efter det de erhållit del af denna, kunna de ha anledning framföra sina lyckönskningar.

Olga.
Nr 50. »En husmoder» bör blifva medlem af Kvinnornas andelsförening Svenska Hem i Stockholm. Medlemmarne erhålla där goda varor till billigt pris och så när året är slut delas den vinst, som uppstår, emellan dem. I fjol blef det 1½ proc. vinstutdelning under första halvåret. Denna utdelning var ju ej så stor, men »något» är bättre än »intet» och vi hoppas att det blir större vinst år efter år. Ju större föreningen blir, d. v. s. ju fler medlemmar, desto större blir säkerligen vinsten. Priset å varorna är detsamma, om man köper mycket eller litet, men bor man på landet, får man varorna sig tillstånd fraktfritt, om man tar för minst 50 kr. på en gång. För att blifva medlem i föreningen måste man köpa minst en andel å 20 kr., hvilken kan betalas med 2 kr. pr månad, om man ej vill betala allt på en gång. Endast medlemmar af föreningen ha rätt att handla af Svenska Hem, men detta får ske redan efter första inbetalningen. Pengarna, som man satt in i affären, d. v. s. det man betalt för andel och hvilka berättas med 4 proc. årligen, kan man få tillbaka, om man önskar utgå ur föreningen.

Mor Betty.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Epidemisjukvårdsköterske-befattningen i Vänersborg

kungöres ledig att tillträdas den 1 nästa april. Lön 600 kr. jämte fritt vivre och husrum å epidemisjukstugan, dessutom bidrager staden med 25 kr. årligen till pensionsafgift. Kompetensvillkor: hafva genomgått af Kungl. M:t godkänd sjukvårdsskola och en månads tjänstgöring å större epidemisjukhus. Ansökningar ingifvas till Hälsovårdsnämnden i Vänersborg före d. 10 mars 1908.

En lärarinna, kompetent att underv. en 14-årig flicka, enda barnet, i alla vanliga skolämnen samt fullt kunnig i franska och tyska språkens undervisande och talande, önskas hösten 1908 i en officersfamilj på landet. Svar till »Officersfamilj», Ulfs-torp.

Hushållerskeplatsen

Å Strömstads lasarett ledig 1 maj. Ansökan jämte betygsskrifver insändes till direktionen före 1 april. Lönevillkor: 350 kr. årlig lön, vivre och bostad, 14 dagars semester. 3 månaders ömsesidig uppsägning. Direktionen.

Barnsköterska.

Ordentlig och pålitlig barnsköterska, som äger förmåga att handleda fem barn i ålder 2 till 11 år, erhåller genast eller till den 24 april plats mot hög lön, med företräde för person, som tjänstgjort å barnsjukhus. Betygsskrifver, åtföljdt af fotografi, torde sändas till disponent C. G. Schultz, Helsingborg.

Diakonissa,

frisk till kropp och själ och väl vitsordad, hälst från likartad föregående verksamhet, erhåller anställning å Gellivare Malmberg för att biträda den enskilda välgörenheten vid de fattigas understödjande och vård. Hänvändelse till Gellivare Malmfälts kontor, Malmberget.

HUSHALLERSKA att förestå ett bättre ungarhem erhåller plats 1:a inst. mars. Betyg, ref. och foto. torde medfölja ansökan. Svar märkt »Brukstjänsteman» under adr. S. Gumelii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

Korrespondent- och sekreterareplats

finnes vid mekanisk verkstad för vaken och driftigt dam, kunnig i stenografi, maskinskrifning och svenska, tyska o. engelska språken. Tillträde hälst genast. Betyg, ref. och löneanspråk torde sändas i bref märkt »K. S. Norrlands», under adr. S. Gumelii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

EN skicklig kokerska, villig, proper och ordentlig, med goda rekommendationer, får plats nu genast eller i april i liten familj. Svar med betygsskrifver och hälst fotografi torde sändas till »S. B. A.», Lund p. r.

Lärarinna,

som genomgått Handarb. Vänners teoretiska och fröken Brunzons prakt kurser i väfning samt kunnig i glansstrykn. önskar plats som biträdande lärarinna. Goda betyg och rek. Svar emotes tacksamt till »Lärarinna 07», under adr. S. Gumelii Annonssbyrå, Stockholm f. v. b.

I tjänstemannahem, två persners hushåll, Sthlms närhet, får bildad hushållsvan flicka plats. Nya Inack-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

NITTIOSEX (96) % af befolkningen såväl barn som vuxna lida af tandröta. Orsaken till detta sorgliga förhållande är de flesta fall: FÖRSUMMAD skötsel af tänderna från tidigaste barndomen!

Vd Växjö Elementarläroverk för flickor

blir till nästa läsår plats ledig för lärarinna med undervisningskyldighet i matematik och fysisk på högre stadiet samt i något af ämnena svenska, historia eller geografi på mellanstadiet. Lön 1.500 eller 1.600 kr., beroende på kompetens. Pensionsbidrag. Ansökningar insändas före den 20 mars till skolans föreståndarinnor.

BÄTTRÉ 25 års flicka, kunnig i matlagning, och bakning samt villig sköta köket på egen hand, utom skurning, önskas 1 mars. Familjemedlem. Svar med betyg och lönepret, till fru Sandahl, Strömgatan 1, Nyköping.

Plats finnes ledig

nu eller senare för fullt pålitlig person, att sköta 2 flickor, den ena 5 år, den andra några månader. Svar till fru Carl Wilhelmson, Sveagatan 27, Göteborg.

Kammarjungfru,

skicklig i klädsömnad samt försedd med bästa rekommendationer erhåller fördelaktig plats om betyg sändes till »Red-bar», Iduns exp.